

PF 2015

Koho čaká úspech?

Aké znamenia zverokruhu čaká v tomto roku úspech a ktoré by mali zvýšiť opatrnosť a viac si všímať svoje zdravie?

Predkladáme vám horoskop, vychádzajúci z poznatkov Ariny Jevdokimovovej, ktorú v Rusku považujú za hviezdnu vešticu. Nie preto, že sa na ňu obracajú významné osobnosti ruského spoločenského a kultúrneho života, ale preto, že smelo nazýva dátumy i mená, že podrobne opisuje epizódy z minulosti i budúcnosti ľudí. A hlavne, že jej astrologické predpovede sa naplňujú.

Baran

Barany čakajú v tomto roku pozitívne zmeny v živote: v plnej miere budú môcť nasadiť svoj vnútorný potenciál na uskutočnenie aj tých najsmelších túžob a profesionálnej realizácie.

Peniaze: Oplatí sa prejavovať osobitnú zodpovednosť vo finančných otázkach a byť o niečo opatrnejší s úvermi. Niektorým Baranom sa oplatí zmeniť zamestnanie, iným nájsť si vedľajší zárobok, no udeje sa to nie skôr ako na jeseň.

Zdravie: Začiatkom roka si podporte imunitný systém. A držte nervy na uzde!

Býk

Býci sa budú aktívne zaoberať svojím domovom: možno, že získajú nové obydlie alebo chatu, či uskutočnia rozsiahlejšiu úpravu bytu. V lete ich čaká stretnutie, ktoré zmení ich svetonázor. Čiže život Býkov sa radikálne zmení: či v dobrom, alebo v zlom, to už záleží na nich.

Peniaze: V práci môžu vzniknúť konflikty, preto vám netreba v prvom polroku vstupovať do otvorených sporov, a už vôbec nie držať niekomu stranu.

Zdravie: Sily vám vystačia na najsmelšie plány a túžby.

Blíženci

V prvej polovici roka by ste mali šíriť svoje idey, budovať a rozvíjať spoločenské kontakty. Čiže uvoľniť sa sa vám v tomto období nepodarí. Objavia sa aj služobné a pracovné cesty, ktoré prinesú dobré výsledky. Druhý polrok bude menej dynamický. Koncom leta, začiatkom jesene možno nadobudnete nehnuteľnosť.

Peniaze: V biznise prichádza napäté obdobie: bude treba prehodnocovať vzťahy v kolektíve alebo uskutočňovať personálne zmeny.

Zdravie: Najhlavnejšie je dodržiavanie režimu. Osobitne pri stravovaní, doma i v práci. (Pokračovanie na str. 11)

Perlička

Kedy zahynie Zem?

Americkí vedci si myslia, že Zem môže byť zničená 16. marca 2880, keď sa má zraziť s asteroidom 1950 DA, majúci priemer okolo jedného kilometra.

Pravdepodobnosť, že asteroid vrazí do Zeme v oblasti Atlantického oceánu (rýchlosťou okolo 61 tisíc km), je asi 0,3-percentná. Zrážka s týmto kozmickým telesom spôsobí úder 45 tisíc megaton TNT, čo vyvolá cunami, ktoré zničí všetko ľudstvo.

Asteroid astronómia po prvýkrát zistili 23. februára 1950 a pozorovali ho 17 dní. Potom sa im na pol storočia stratil a objavil sa až 31. decembra 2000.

Pripomeňme si, že ľudstvo sa poslednýkrát pripravovalo na apokalypsu k 21. decembru 2012. -admi- podľa Daily Mail

Protifašistický odboj spojila Vianočná dohoda

Symbolickou bodkou za tohtoročnými podujatiami bolo spomienkové zhromaždenie na 71. výročie uzavretia Vianočnej dohody. Uskutočnilo sa pri pamätníku pred domom na Gajovej ulici v Bratislave, kde došlo k tomuto významnému dohovoru pred Vianocami 1943. Žiaľ, presný termín uzatvorenia Dohody nie je vzhľadom na konšpiračný ilegálny charakter stretnutia známy.

Zhromaždenie, ktoré pripomenulo, že práve na tomto mieste sa zjednotili všetky protifašistické sily na Slovensku, organizovali SZPB, Ústav politických vied SAV a Klub Nového slova. Po príhovoroch si ich predstavitelia neformálne pohovorili o historickom prínose tejto udalosti.

Tomáš Krevenda, predseda 20. ZO SZPB v Bratislave, nepochybuje, že si treba pripomínať takéto dátumy, ale vyjadril ľútosť, že zhromaždenia sa nezúčastnila naša mládež. Podporila ho aj Zdena Viziová z tej istej základnej organizácie a poznamenala, že je to tým, ako školy podceňujú

Zľava S. Mičev, M. Pekník a M. Krno.

výchovu mládeže na protifašistických tradíciách.

Lenže absencia mládeže má možno aj inú príčinu. Dá sa za ňou vidieť aj naša (ne)spôsobilosť priblížiť takéto historické dátumy súčasným generáciám. Kam sa napríklad stratil bod 5 Vianočnej dohody, že „myšlienku demokracie treba preniesť a prehĺbiť i na pole hospodárske a sociálne tak, aby

rozdelenie národného dôchodku medzi všetko obyvateľstvo bolo čo najrovnomernejšie a aby život každého občana bol ľudsky dôstojný“?

Ak by sme opäť začali nahlas hovoriť, že dodnes nebol splnený, možno by súhlas s našim postojom prišla vyjadriť práve mládež. Lebo Vianočná dohoda bola predovšetkým o budúcnosti. Našej!
Vladimír DOBROVIČ

Na brehoch tichého Hrona

Čosi také ako v Pohronskom Ruskove inde na vlastné oči len tak ľahko nevidíte. Prišli na to aj odborníci Vojenského historického ústavu, keď pred dvoma rokmi uzavreli partnerskú dohodu s tamojším súkromným Vojenským historickým múzeom. Spolupráca už priniesla ovocie. Ústav zapožičal vraky bojovej techniky, ktorá už teraz jazdí na ukážkach v Ruskove i inde po Slovensku. Vďaka nadšeniu a páru veľmi šikovných rúk.

Hovorí sa, za všetkým hľadá ženu. V tom prípade objavovania, zachovania a prezentácie historických pamiatok z druhej i prvej svetovej vojny predsa len platí, že za tým treba hľadať – konkrétneho muža. Hoci bez pochopenia a pomoci jeho manželky a celej rodiny by sa mu sotva tak darilo.

„Už od detstva ma lákala tematika druhej svetovej vojny. Spočiatku som sa jej venoval iba tak ako dieťa, keď ho niečo zaujme,“ rozpráva štyridsiatnik so šibalským pohľadom Ladislav Žákovič, „no postupom času to nabralo obrátky, až mi narástla ohromná zbierka a ja som mohol po splnení kopy formalít otvoriť vlastné múzeum.“ Tým sa mu splnil veľký sen.

Na okraji obce na dolnom Pohroní kúpil pred rokmi za symbolickú cenu polorozvalený hospodársky dvor, ktorý premenil na múzeum. V dvoch budovách vystavuje zbrane, významné nariadenia a rozličné iné predmety, ktoré pripomínajú kruté chvíle vojny. V externej časti areálu zase väčšiu bojovú techniku.

Ťažko odhadnúť počet exponátov, sú ich tu stovky, ba tisíce. Niečo našiel sám – na poli, v starých pivniciach či na pôjdach, niečo mu priniesli priatelia, známi, ale aj celkom neznámi ľudia, ktorí sa nadchli jeho zberateľskou vášňou. A niečo aj kúpil či vymenil na Slovensku i v zahraničí. Najmä v Maďarsku sa rozvinul trh s vojenskými

artefaktmi. Žiaľ, mnohé pochádzajú z nášho územia.

Priestory v interiéri pán Ladislav postupne rozširuje, časť exponátov ukazuje v rámci dramatických scénok s figurínami. Samozrejme, jeho zasvätený komentár je nenahraditeľný...

Do Pohronského Ruskova sme zavítali v predvianočnom čase v rámci poznávacieho zájazdu bratislavskej oblasti organizácie SZPB. Bolo pochmúrno, hmlisto, ale možno práve to nám ešte viac pripomínalo atmosféru spred sedemdesiatich rokov.

(Pokračovanie na str. 3)

Rezolúcia OSN o boji s nacizmom je schválená!
My opäť s pštosím postojom

Rezolúciu VZ OSN o „boji s gloriifikáciou nacizmu, neonacizmu a ďalšími druhmi, ktoré napomáhajú eskalácii súčasných foriem rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie a s nimi spojenej neznašanlivosti“ vo štvrtok 18. decembra prerokovalo 133 štátov. Za rezolúciu dvihlo ruku 78 štátov, proti boli štyri štáty (Kanada, Palau, Ukrajina a USA) a 51 štátov (vrátane EÚ) sa zdržalo.

Dokument vyzýva „zabezpečiť všeobecnú ratifikáciu a efektívnu realizáciu Medzinárodnej konvencie o likvidácii všetkých foriem rasovej diskriminácie“, „bezvýhradne odsudzuje akékoľvek odmietanie holokaustu“...

Plnohodnotná analýza obsahu tejto rezolúcie i s kritikou postoja slovenskej diplomacie pri jej prijímaní bola uverejnená v Bojovníkovi č. 25–26/2014.

„Atómové bombardovanie dvoch mierumilovných miest“

Predsa ruskej Štátnej dumy Sergej Naryškin si myslí, že atómové bombardovanie Hirošimy a Nagasaki sa dá zo strany USA považovať za zločin proti ľudskosti. Problém je však v právnom zhodnotení tohto bombardovania. A z pohľadu ruskej koncepcie nedopúšťania sa prehodnocovania výsledkov 2. sv. vojny je to ešte pochybnejšie.

„Nie náhodou staviam tieto dve udalosti vedľa seba. Zdá sa

mi, že túto tému musíme posúdiť spolu s právnikmi, špecialistami na medzinárodné právo, veď zločiny proti ľudskosti sa nepremlčujú,“ cituje Naryškina TASS. „Vieme, že z vojenského pohľadu bombardovanie dvoch japonských mierumilovných miest nebolo nijako vysvetlené. Malo len odstrašujúci charakter, výsledkom ktorého bolo usmrtenie niekoľko sto tisíc civilných obyvateľov.“

(Že by boli Hirošima a Nagasaki výslovne mierovými mestami, sa tvrdiť nedá. V Hirošime sa totiž nachádzal štáb armád zodpovedajúcich za obranu južného Japonska a vyše 35 000-členný vojenský personál.)

Podľa vz.ru, 25. december 2014

Hlboko sa hanbím za... NATO. Vraciam vyznamenanie

Vážený pán minister, z dôvodov, o ktorých sa rozpisujem v priloženom trojstranom liste, Vás žiadam o odňatie vyznamenani z vojenských operácií Armády ČR pod hlavičkou NATO. Ďakujem Vám za pochopenie a dôrazne Vás žiadam o Vaše súhlasné stanovisko. Pplk. v. z. MUDr. Marek Obrtel, v. r.

Vraciam vojnové vyznamenania, pretože sa hlboko hanbím za to, že som slúžil zločineckej organizácii, akou je NATO na čele s USA, a jej beštiálnym záujmom po celom svete.

Týmto svojím gestom chcem tiež jednoznačne vyjadriť svoj úplný nesúhlas s politikou USA uplatňovanou voči Rusku, krajinám EÚ a všetkým slobodným a suverénnym krajinám sve-

ta dnes i v minulosti, a predovšetkým s jej dôsledkami.

Týmto chcem tiež demonštrovať nesúhlas s postupom vlády ČR a ostatných kompetentných orgánov v otázkach prístupu k dezinformačným kampaniam a zámernému informačnému embargu na kľúčové udalosti vo vzťahu k súčasnej geopolitickej a vojenskej situácii vo svete, pričom obviňujem všetky zodpovedné subjekty

za absolútnu nečinnosť v otázkach zabránenia globálneho konfliktu (predovšetkým) medzi USA a Ruskom na území Európy.

V neposlednom rade chcem týmto skutkom podporiť prezidenta republiky Miloša Zemana v jeho úsilí o objektívny pohľad na rozhodujúce vnútropolitické i medzinárodnopolitické otázky a v jeho boji „proti všetkým“ za zachovanie suverenity a identity českého národa a jeho globálnej bezpečnosti.

Z otvoreného listu ministrovi obrany ČR a vláde ČR (22. 12. 2014)

Viac: <http://www.novarepublika.cz/2014/12/pplk-vz-mudr-marek-obrtel-hluboce-se.html>

Veselo o vážnom. Ako to vyzerá, keď človek nemá názor?

Michail N. Zadornov, etnický Rus narodený a žijúci v lotyšskej Júrmale: (o Ukrajincoch) Oni veria médiám. Vôbec zvláštne je, ako sa človek bez akéhokoľvek názoru dozvedá o tom svojom z médií.

Súčasná situácia Ukrajiny v ukrajinských médiách vyzerá nasledovne: „Janukovyč bol agentom Putina a chcel zahubiť Ukrajinu. Lenže zvrhli ho agenti Putina z Pravého sektora, želajúci si zahubiť

Ukrajinu. Na základe toho sa k moci dostali agenti Putina, oligarchovia a zapredanci, činitelia, želajúci si zahubiť Ukrajinu. Ibaže proti tomu sa postavili agenti Putina na východe, želajúci si zahubiť Ukrajinu. Tým v tom zase zabránila Putinova agentka Julija Tymošenkova, želajúca si zahubiť Ukrajinu. Toto všetko si prečítal Obama a rozhodol sa zaviesť novú sankciu – rozkamaráti sa s Putinom na svojom Facebooku.“

Podľa limon-online.ru

Politológ: USA sa boja samy si to rozdať s Ruskom a na Kyjeve im nezáleží

Americký Senát schválil zákon o dodávke Kyjevu smrtiacej i inej výzbroje. Podľa politológa Sergeja Michejeva sa Washington pokúša doviesť ukrajinský konflikt do „veľkej vojny“ s RF, využíjúc Ukrajinu ako nástroj na dosiahnutie svojich cieľov.

„Zákon o podpore slobody Ukrajiny 2014“ robí z Ukrajiny vojenského spojenca USA za hranicami NATO a umožňuje poskytovať jej americkú pomoc. Washington na to mieni v roku 2015 vynaložiť 350 miliónov USD.

„Američania podľa mňa už úplne otvorene demonštrujú svoju pripravenosť použiť Ukrajinu ako nástroj na vojnový konflikt s Ruskom. Svojimi rukami to robiť nechcú, boja sa. Je predsa jasné, že vojnový konflikt s Ruskom sa môže skončiť žalostne, vrátane samotných Američanov, a môže prerásť (a podľa ruskej vojenskej doktríny by aj prerástol, čiže horelo by už aj americké územie! – pozn. Bojovník) do atómovej vojny. Preto bola nimi ako ná-

stroj jeho rozpútania vybratá Ukrajina,“ povedal pre rádio Sputnik politológ Sergej Michejev.

Dodal, že závislosť kyjevských predstaviteľov od Washingtonu už pre nikoho nie je tajomstvom. „Všetci veľmi dobre vieme, že súčasnú kyjevskú moc riadia Američania, riadia Porošenka i predsedu vlády Jaceňuka. V ukrajinskom vedení vôbec niet samostatne rozhodujúcich sa figúr. Možno Laško, no i ten je nesamostatný, keďže toho zase riadi jeden z oligarchov – Levočkin,“ nazdáva sa politológ a hovorí, že „dodávka zbraní – to je len oficiálny formát koloniálnej závislosti Kyjeva od Američanov, ktorí budú Ukrajincoch využívať ako potravu pre delá bez ohľadu na to, či je to vôbec pre Ukrajinu výhodné.“

Na záver Michejev hovorí: „Myslím si, že Američania dovedú záležitosť na Ukrajinu do „veľkej“ vojny, veď práve na tom je založená táto „družba“. USA chcú Ukrajinu využiť ako potravu pre delá vo vojne s Ruskom, a tak ju budú zásobovať len železom,“ uzavrel politológ.

Podľa ria.ru, 12. december 2014

Prieskum: Takmer polovica Američanov schvaľuje mučenie CIA

Podľa spoločnosti Rasmussen Reports 47 % dospelých občanov USA schvaľuje metódy mučenia vykonávané

CIA. Proti sa vyslovilo 33 % respondentov a 20 % sa zdržalo, uvádza RIA Novosti.

Až 49 % opýtaných dokonca vyhlásilo, že vďaka vypočúvaniu a mučeniam „boli získané

cenné informácie, ktoré pomohli Spojeným štátom a ich spojencom v boji s terorizmom“. V auguste malo rovnaký názor 51 % respondentov.

Podľa vz.ru, 12. december 2014

Čo píšú iní

Bandera zo zlata

V Kyjeve otvorili výstavu venovanú Stepanovi Banderovi, expozíciu tvorí 12 búst vyrobených z drahých kovov, jantáru a mramoru. Autorom diel je člen Zväzu umelcov Ukrajiny Ivan Lipovka.

Výstava šartuje projekt „Hrdinovia Ukrajiny“ a ďalším bude „hrdina“ Nebeskej sotne Roman Šuchevyč. Podľa lenta.ru, 27. december 2014

Najvýraznejšie klamstvá USA v roku 2014

The Daily Dot vybral najvýraznejšie príklady klamstiev USA v roku 2014. Prvé miesto získalo vyhlásenie bývalého šéfa CIA Michaela Haydena, ktorý odmietal existenciu mučenia zadržaných po teroristickom čine 11. septembra.

Hayden odmietal priznať, že „zdokonalené metódy“ vypočúvania, ktoré odhalila správa Senátu USA o CIA, sú mučením. Hayden tvrdí, že krmenie cez konečník bez medicínskej nutnosti – to nie je mučenie, ale len „lekárska procedúra“. „On klame,“ píše The Daily Dot. Vydanie tiež pripomína, ako po 2. sv. vojne USA súdili japonských dôstojníkov za mučenie Američanov vodou (na tvár a nos sa dá handra a na ňu sa prúdom leje voda) a teraz sa také isté mučenie využíva vo väzeniach USA. Podľa vz.ru, 27. december 2014

Starého dozorca Osvienčimu dávajú pred súd

Noviny The Guardian uvádzajú, že za spoluúčasť na vraždách väzňov a za hospodársku podporu nacistického režimu pôjde pred súd bývalý dozorca Osvienčimu. Ide o 93-ročného bývalého SS-Unterscharführera Oskara Gröninga.

Ten to ale nikdy neskrýval, neraz hovoril, že bol svedkom (vraj 300-tisíc) zločinov, i keď sa na nich osobne nepodieľal. Bol však zapojený do táborových finančných schém – zaoberal sa realizáciou vecí odobratých väzňom, a aj tým podporoval ekonomicky hitlerovský režim.

K podaniu proti nemu sa pripojilo okolo 50 židov, ktorí Osvienčim prežili. Podľa lenta.ru, 16. december 2014

Porošenko ešte príde do Moskvy a...

(Hovorí Vladimir Žirinovskij) – V roku 1945 sa USA a Rusko ešte mohli pomeriť, no Stalin začal vnucovať sovietske režimy vo východnej Európe.

A načo? Bolo treba urobiť takto – chlapi, my ponecháme naše vojská v Poľsku, Československu, Maďarsku, Bulharsku, ale režim nech je tam taký, aký chcete – váš, západný. A nám dajte Irán a Turecko. Všetko by sa bolo inak vyvíjalo! Boli by sme spojenci. Všetko sa dalo robiť inak – vedomostí sa nedostávalo. A hospodárstvo na to dnes trpí. www.kp.ru, 11. december 2014 (výňatok)

Oslobodenie za urážku väzňov koncentrákov

Smolenský oblastný súd oslobodil poslanca mestskej Dumy od 200 000-rubľovej pokuty, ktorú mu už predtým vymeral za zníženie dôstojnosti maloletých väzňov koncentračných táborov.

Súd rozsudok naďalej považuje za zákonný, ale pokutu poslancovi zrušil za premeškanie. Netyka sa to však morálnej škody 1,1 milióna rubľov, ktorú spôsobil 11-tím poškodeným.

Dňa 16. 10. 2012 totiž obvinený poslanec vyhlásil: „A v čom sme povinní maloletým väzňom koncentračných táborov? V tom, že ich nedorazili?“ Podľa regnum.ru, 9. december 2014

Antifašisti nespia

V utorok 9. decembra bol v charkovskom „Molod'oznom parku“ výbuchom zničený obelisk pamätného znaku ukrajinských nacionalistov OUN-UPA.

Samozrejme, že okamžite bolo obvinené charkovské protifašistické hnutie, súčasný charkovský partizáni (pôsobí ich tu vraj vyše 2500). Nakoniec, prečo aj nie. Veď už samotná prítomnosť bojovníkov UPA je v bývalom hlavnom meste Ukrajiny provokáciou ako „päsť na oko“. Pokusom o odstránenie tohto pamätníka bolo už niekoľko. Raz dokonca s traktorom. Podľa vz.ru, 9. december 2014

„Južný prúd“ a najväčšia chyba Rusov

Prešli už tri štvrtiny storočia, ako Bulhari radostne podporili vtedy fašistické Nemecko. Historici uvádzajú, že boli jediným spojencom Hitlera, ktorý nebojoval proti ZSSR. Lenže mnohí zabúdajú, že práve ich ťahy proti Grécku a Juhoslávii umožnili uvoľniť niekoľko nemeckých divízií práve v momente, ako sa rozhodovalo o osude celej vojny na východe, keď tam bol potrebný každý vojak. Ak by sa teda bolo Wehrmachtu podarilo dobyť na jeseň 1941 Moskvu, smelo by sme za to mohli ďakovať aj našim milovaným bračekom – Slovanom. Topwar.ru, 7. december 2014 (výňatok)

Na brehoch tichého Hrona

(Dokončenie zo str. 1)

Začali sme návštevou Domu bojovej slávy v Kalnej nad Hronom, ktorý je vysunutou expozíciou Tekovského múzea v Leviciach. Verejnosti ho v roku 1974 sprístupnili na ľavom brehu rieky, kde možno filozof na cisárskom tróne Marcus Aurelius písal svoje Hovory k sebe. Pred dvoma rokmi domček obnovili, výstavné priestory stále dopĺňajú o predmety, ktoré približujú vývoj výzbroje a vojenskej techniky v tomto regióne od mladšej doby kamennej až po koniec druhej svetovej vojny. A v tomto regióne každý kúsok zeme rozpráva. Všetok oddávna tadiaľto tiahli lovcia, obchodníci, no žiaľ, veľmi často aj vojaci.

Expozícia je ladená tak, aby oslovila najmä mladú generáciu, ktorá zväčša vie z dejepisu o priebehu oslobodzovacích bojov pred 70 rokmi poskromne. Okrem trojrozmerných predme-

tom sú tu aj výkladové texty a názorné mapy, ktorú chcú doplniť, keď sa nájdu peniaze, o modernú didaktickú techniku. Nám priblížil krvavé boje v okolí Levíc na profesionálnej úrovni a súčasne veľmi zanietene predseda tamojšieho Občianskeho združenia Ján Hamar.

Tento región bol zapojený už na sklonku roka 1944 do Budapeštianskej operácie. V rámci 2. UF prekročila 9. decembra Ipeľ 6. gardová tanková armáda genplk. Andreja G. Kravčenka. O päť dní nato spolu so 7. gardovou armádou genplk. Michaila S. Šumilova oslobodila Šahy a 20. decembra Levice. Do konca decembra obe armády i s 1. gardovou jazdecko-mechanizovanou skupinou genpor. Isu A. Plijeva v trojuholníku miest Šahy – Levice – Štúrovo zlikvidovala silný protiúder Nemcov, na ktorom sa popri iných silách zúčastnili najmä tri tankové divízie. Vôbec, Budapeštianska operácia bola po bitke na Kur-

skom oblúku druhou najväčšou tankovou bitkou v histórii.

Front sa tu na niekoľko týždňov zastavil. Až po tom, ako 13. februára 1945 Sovieti definitívne dobyli obliehanú Budapešť, mohli odštartovať Bratislavsko-brniansku operáciu. Hron prekročili 25. marca a pomerne rýchlo likvidovali odpor Nemcov severne aj južne od Dunaja, naše hlavné mesto oslobodili už 4. apríla. Na strane osloboditeľov bojovalo približne 359-tisíc červenoarmejcov, 7860 diel a mínometov, 365 tankov a samohybných diel a 637 lietadiel, na nemeckej strane okolo 250-tisíc vojakov vrátane zvyškov maďarskej armády, 2150 diel a mínometov, 120 tankov a samohybných diel a 150 lietadiel.

Súkromná expozícia, hoci omnoho menšia ako tá v Pohronskom Ruskove, no s veľkou reštauráciou a štýlovým penziónom, je v neďalekom Starom Tekove – Bažantnici. Tam pri tichom Hro-

Ladislav Žákovič hovorí o vojnovej technike.

ne sa každoročne v polovici leta odohráva najväčšia rekonštrukcia bojov druhej svetovej vojny na Slovensku. Oplatí sa to vidieť a skombinovať s prehliadkou objektov v Kalnej a Ruskove, kde Žákovičovi, ak sa dopredu objednáte, uvaria obed hoci aj pre celý autobus.

Na záver zájazdu sme ešte zašli do Kamenína, ktorý bol za vojny okupovaný horthyovským Maďarskom. Položili sme tam kytku kvetov k pomníku venovanom urputným bojom o tunajšiu most. Po vojne ho opäť postavili, a tak doteraz spája oba slovenské brehy Hrona. **Martin Krno, foto autor**

Na Nešpora sme nepotrebovali SS, vystačili sme si sami!

Medzi smutnejšie 70-te výročia patrila minulý rok 17. december, keď pred 70 rokmi dotýklo srdce študenta Vysoké školy technickej (stavebná fakulta), pripomenul predseda bratislavského oblastného výboru Martin Krno na bratislavskom cintoríne v Slávičom údolí.

3. DECEMBER

Z bývalého koncentračného tábora Majdanek v Poľsku ukradli neznámi páchatelia osem topánok patriacich obetiam holokaustu. Ku krádeži došlo medzi 18. a 20. novembrom, keď zamestnanec múzea objavil prerezané kovové pletivo, ktoré vystavenú obuv chránilo. Z múzea už v minulosti zmizol popol obetí a väzenská čiapka. Výstava obsahuje celkovo 56-tisíc topánok patriacich Židom zabitým v tábore.

8. DECEMBER

Francúzska a americká vláda podpísali dohodu o odškodnení obetí holokaustu zo strany francúzskej štátnej železničnej spoločnosti SNCF, ktorá počas 2. svetovej vojny odvádzala Židov do nacistických táborov. Francúzi na základe nej dajú do fondu riadeného Američanmi 60 miliónov dolárov. Deje sa tak päť rokov po rozhodnutí francúzskeho najvyššieho súdu, ktorý priznal zodpovednosť Paríža za deportácie desiatok tisíc Židov

z územia Francúzska kontrolovaného kolaborantským režimom vo Vichy.

9. DECEMBER

Súd v nemeckom Kolíne odmietol pojednávať v prípade 89-ročného muža obvineného, že sa ako

stalo sa VO SVETE
3. 12. – 25. 12. 2014

niekdajší príslušník nacistických jednotiek Schutzstaffel (SS) podieľal na najväčšej masacre civilistov v okupovanom Francúzsku. Dôvodom je nedostatok dôkazov, ktoré by ho umožnili usvedčiť. Obyvateľ Kolína uvádzaný v súlade s pravidlami ochrany súkromia len ako Werner C. sa mal v súvislosti s udalosťou z roku 1944 zodpovedať z vraždy a napomáhania pri vražde. Nacisti v dedine Oradour-sur-Glane na juhozápade Francúzska pozabíjali 642 mužov, žien a detí.

16. DECEMBER

Na blížiacich sa spomienkových slávnostiach pri príležitosti 70. výročia oslobodenia nacistického tábora Auschwitz v Poľsku bude spolupracovať aj Hollywood. Ten pripravuje program spomienky „Auschwitz: Minulosť a prítomnosť“ s pomocou režiséra Stevena Spielberga, alebo šéfa spravodajskej stanice CNN Jeffa Zuckera. Hollywood chce na slávnosť privieť stovku ľudí, ktorí prežili holokaust.

25. DECEMBER

Britskí a nemeckí vojaci slúžiaci v Afganistane si zahrli futbalový zápas, ktorým si chceli pripomenúť pamätný moment pred sto rokmi. Vtedy sa po niekoľkých mesiacoch tvrdých bojov 1. svetovej vojny na niekoľko hodín spontánne prestalo na belgickom fronte bojsť. Vojaci vtedajšieho Nemeckého cisárstva si spolu s britskými vojakmi spievali koledy a vymieňali predmety. Následne si zahrli futbal.

(ao)

– Chcel byť stavbárom a stavať mosty, ktoré spájajú ľudí, mestá i krajiny. Žiaľ, zažil tu iba dva semestre. V lete bol vyslaný na prax na Oravu, kde sa začala stavať priehrada. Keďže politická situácia už vrela, dal sa dokopy s partizánmi, ilegálnymi pracovníkmi a podieľal sa na zakladaní ilegálnych národných výborov... chodil medzi vojakov do kasární a vyzýval ich na spoluprácu s partizánmi.

V momente, keď vypuklo SNP, Mirko Nešpor začína pôsobiť ako spojka medzi Oravou a B. Bystricou. Na Orave sa zaplietol aj do nejakých bojových zrážok. Po ústupe povstania do hôr vážne ochorel a na odporúčanie sa pobral domov.

Niekoľko týždňov sa schovával v Skalici. Potom však dostal avízo, že ho udal jeden z kamarátov, s ktorým bol na Orave. Vybral sa teda do Bratislavy v nádeji, že tam sa skôr stratí.

Lenže chytili ho gardisti práve v momente, ako chcel 13. decembra nastúpiť na vlak. Dva dni ho vypočúvali v Skalici. Keďže z neho nič nedostali, tak ho poslali „vyššie“ do Bra-

tislavy na Vlčkovú ul. 35, kde mala ÚŠB vilu a v nej takú neblahú pivnicu.

Tam ho tiež vypočúvali dva dni a zrazu o ňom vyhlásili, že v pivnici sa sám obesil. Nikoho netrápilo, že mal reťazou zviazané ruky... Neskôr sa ukázalo, že jeho telo je popálené ohorkami od cigariet a na krku bol škrtový nejakým škrtidlom. Zomrel teda vo veku 20 rokov a pár týždňov.

Pre nás nech je určitým poučením, a M. Nešpor je toho dôkazom, že niektorí Slováci nepotrebujú na mučenie a likvidáciu jedného mladého človeka ani Nemcov a ani gestapo. My sme si na to vystačili sami! S našimi gardistami, s našou ÚŠB.

Niekedy sa stretávam s názorom, že by nám malo byť vzorom zmierenie, akého dosiahli Francúzi a Nemci. Lenže podstata je v tom, že Nemci a Francúzi sa po rokoch zmierili na antifašistickom základe. A my sa predsa so žiadnymi fašistami, neofašistami a ich novšími výhonkami predsa zmierovať nebudeme! **Zaznamenal -vmi-**

Vyhlásenie členov ZO SZPB Banská Bystrica – Rudlová

Viac ako rok so vzrastajúcim znepokojením sledujeme verejné konanie a vyjadrenia predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja, ktorý dlhodobo znevažuje nielen odkaz účastníkov protifašistického a národnooslobodzovacieho boja, ale nepochybne aj presvedčenie a cítien občanov Banskobystrického samosprávneho kraja.

Mimoriadne nás znepokojuje, že predseda BBSK na masové rozširovanie svojich politických názorov zneužíva tlačoviny, ktoré pod rôznymi názvami nepravideľne vydáva

Úrad BBSK. Napriek nesúhlasu poslancov BBSK tým predseda BBSK dlhodobo zneužíva verejné prostriedky pochádzajúce z daní občanov BBSK. **Viac na www.szpb.sk**

NATO – papierový tiger

Ukrajinská agentúra UNIAN uverejnila porovnávaciu analýzu vojenských možností NATO a RF, uskutočnenú poľskou televíziou TVN24. Vyplýva z nej, že NATO podľa kvantitatívnych možností prekrýva Rusko ako slon mopslíka.

Je to tak naozaj?

Vo februári 2014 mala na papieri 6. najsilnejšiu armádu sveta Ukrajina. Rozbila ju však narýchlo pozbieraná donecká domobrana, v ktorej boli veliteľmi bývalí muzikanti, herci súkromných divadiel, tesári kameňa a jeden reštaurátor.

Ak spojíme všetky základné parametre členských armád aliancie do jednej tabuľky, tak sa nám vyjaví celkom iný obraz. Na prvý pohľad je všetko správne. NATO tvorí 28 štátov s celkovým počtom obyvateľstva 888 miliónov ľudí. K dispozícii má 3,9 milióna vojakov; vyše 6 tisíc bojových lietadiel; okolo 3,6 tisíce helikoptér; 17,8 tisíce tankov; 62,6 tisíce rôznych obrnených vozidiel; takmer 15 tisíc hlavných delostrelectva; 16 tisíc mínometov; 2,6 tisíc raketometov a 302 bojových lodí základných tried (vrátane ponoriek). Lenže nie všetko z tohto pomenovaného patrí NATO, v mnohom ide dokonca o švindľ.

Zoberme si, napríklad Francúzsko. Jeho ozbrojené sily sa často zatutujú do celkových počtov. Pritom sa ale zabúda, že tento štát už dávno vystúpil z vojenskej štruktúry NATO a aj v najlepšom prípade ho podporí len niekoľkými prenájatými zborovými súčasťami. Znamená to, že z celkových počtov sa môže hneď stratiť 64 miliónov obyvateľov; 654 tisíc vojakov; 637 tankov; 6,4 tisíce obrnených vozidiel atď. Zdalo by sa – drobnosť. Veď aj bez 600

francúzskych hlavných delostrelectva NATO disponuje 14 tisíc hlavňami.

Áno, je to tak, len si treba uvedomiť, že prevažná väčšina spomenutej výzbroje je uložená v skladoch.

Aj Ukrajina mala vyše 2,5 tisíce rôznych tankov. Keď sa však v lete začala vojna, ukázalo sa, že reálne bojovo má pripravených približne 600, že v relatívne malých termínoch sa zo skladov dá pripraviť približne rovnaké množstvo. A ostatné, že je brak.

Možno, že v Nemecku alebo v Španielsku sa o záložnú techniku starajú lepšie. Možno, ale podstatu to nemení.

Údaje, prenesené do tabuľky, vykazujú prekvapivý výsledok. Na papieri má NATO 55,6 tisíce (bez francúzskych) rôznych obrnených vozidiel. Z nich 25,3 tisíce v USA (20 tisíc z nich v dlhodobom skladovaní)!

No čo tam po Američanoch. Ukazuje sa, že najviac obrnencov v skladoch majú štáty s menej ako 100-tisícovými armádami (11,5 tisíce kusov). Napríklad Bulharsko má v armáde 34 970 ľudí, ale v rámci dedičstva po Varšavskej zmluve mu pripadlo 362 tankov a 1596 obrnených vozidiel. Čiže takmer všetka bulharská výzbroj je umiestnená v skladoch.

Obdobne je na tom Česko. Armáda má 17 930 ľudí, ale na papieri má niečo pod 1200 rôznych obrnencov.

Ak si nebudeme všimáť logis-

tické komplikácie ani zásobovanie náhradnými dielcami a budeme chcieť rozvinúť napríklad tankový prápor s T-72 za pomoci nejakých britských záloh, aj tak z toho vychádza, že všetky tieto údaje okolo delostrelectva a obrnenej techniky môžeme podeliť štyrmi. Zo 17,8 tisíce tankov nám potom zostane 4,45 tisíce, pričom iba polovica z nich sa nachádza vo vojskách a teda reálne funguje.

Len na okraj, Ukrajina potrebovala na rozvinutie armády 4 mesiace. Rozvíjala ju v ideálnych podmienkach, keď jej v tom nikto neprekážal. Mimochodom, Ukrajina názorne predviedla i ďalší kľúčový moment. Že armáda je niečo viac ako jednoducho zložená skupina ľudí, samopalov, tankov a obrnených vozidiel.

Armáda je predovšetkým štruktúra

Čiže v štruktúrnom zmysle k NATO nepatria všetky národné ozbrojené sily členských štátov, iba asi tretina z nich. Pričom i táto tretina sa delí na tri rôzne kategórie.

Približne 15 % formácií (15 % z onej tretiny národnej armády, ktorá patrí aliancii) sú tzv. Sily rýchlej reakcie (NRF). Majú 75–85 % vojnových stavov a na boj sú pripravené v priebehu 7 dní. Ďalších 25 % vojsk je v kategórii „operačnej pohotovosti“ (60-percentná naplnenosť) a využité môžu byť o 3–4 mesiace. Ostatných 60 % útvarov potrebuje najmenej 365 dní na uvedenie sa do bojovej pohotovosti. Všetky ostatné vojenské jednotky sú naplnené počtami, ktoré im určujú

národné vojenské programy. Vzhľadom na neustále znižovanie vojenských rozpočtov sa mnohé premenili (podľa pojmu socialistickej armády) na rámcové.

Predovšetkým sa to týka východoeurópskych štátov. Ak z 3,6-miliónovej armády odpočítame 1,5 milióna Američanov a 350 tisíc Francúzov, tak v zbrani zostáva 1,75 milióna „bodákov“. Z nich pripadá 654,3 tisíce vojakov na Nemecko, V. Britániu a Taliansko. Grécka a španielska armáda (156,6 a 128,2 tisíce vojakov) k nim určite „nepatria“. Pochybnosti o jednote vyvoláva aj 510-tisícová armáda Turecka. Z uvedeného teda vyplýva, že okrem 100 tisíc poľských „bodákov“ ostatných pol milióna tvorí 19 štátov od veľkosti armád 73 tisíc (Rumunsko) do 4700 vojakov (Estónsko). Aha, pardon, nesmie sa tiež zabúdať na 900-členné ozbrojené sily Luxemburska.

Alianciu dnes tvoria takmer tri desiatky štátov, ale jej obranyschopnosť doposiaľ udržiavajú sny o pozemnej mohutnosti Nemecka a námornej sily V. Británie. Dôkazom snov o tejto dávnej „sláve“ sú práve agresívne vyjadrenia pobaltských politikov, opierajúce sa o princíp, že „ak čosi, tak povieme a...“. A čo? Veď Poľsko má dnes viac záložných obrnencov ako Nemecko.

Nezabudnime, že svet sa zmenil

Reálnemu uvedomeniu si situácie bráni aj zábudlivosť na zmeny ktoré v NATO nastali za posledných 15 rokov. Brusel takmer otvorene hovorí, že aliancia má silu a zdroje len na riešenie úloh dvoch kategórií. Na obmedzenú účasť v humanitných operáciách (teda bez vojny) a na operácie zabezpečujúce režim embarga. A aj to len voči nejakému slabému

štátu. Vyžadovať sa od takýchto ozbrojených síl nedajú ani evakuácia civilného obyvateľstva, podpora protiteroristickej operácie a demonštrácia sily. Limitom je obmedzená vlastná sila i hrozba neúmerneho množstva strát. A úlohy typu „operácia na riešenie krízovej situácie“ a „zabezpečenie okamžitého zásahu“ sú dnes celkom za hranicami možností bloku.

V minulom desaťročí sa NATO zúčastnilo množstva operácií – Irak, Afganistan, Blízky východ. Reálne však bojovali predovšetkým USA. Sily NATO tam boli len „prítomné“. Pričom uskutočňovali to filigránsky. Nemecko a Veľká Británie, samozrejme, vysielali tam nejaké nevelké jednotky, ale predovšetkým stavali na tzv. outsourcingu! Čiže platili si Litovcov, Lotyšov, Estónov, Čechov, Poliakov a ďalších „partnerov“, aby tí mohli vyslať „do vojny“ nejaké vlastné kontingenty. Tu čatu, tam rotu, prápor... až ich bolo dostatok na plnenie bojových úloh namiesto Nemcov a Britov.

V tejto maličkosti je skrytá aj odpoveď na otázku, ktorá čoraz viac trápi Ukrajincov. Prečo im USA a NATO sľubovali minulé zimu toľko láskavostí a dodnes bojujú úplne osamotení?

Všetko je to jednoduché. Pretože NATO na papieri ešte existuje, ale reálne ho už prakticky niet.

Dá sa znovuzrodiť bývalá moc? Samozrejme, že áno. No iba za cenu zníženia európskej životnej úrovne o približne 20–25 %.

Nastal čas na pochopenie súčasných realít. V Pobaltsku i na Ukrajine. Tiger NATO je zatiaľ stále veľký a pekný, ale už dávno je len z papiera. Navyše ho trápia vlastné problémy. Ostatné je len pre rétorov a kamery.

Podľa regnum.ru (Alexander Zapolskis), 9. december 2014

Súčasná Ukrajina a 14 príznakov fašizmu

Najucelenejšiu zostavu charakteristických znakov fašizmu predniesol Umberto Eco v prednáške Večný fašizmus, s ktorou sa v roku 1995 predstavil na Kolumbijskej univerzite. Doposiaľ ide možno o jednu z najhlbších analýz súčasného fašizmu. Umberto pri tom dokazuje, že ak v niektorom štáte existuje 6 alebo 7 týchto príznakov, rýchlo sa za nimi objavia aj všetky ostatné.

1. Kult tradície (výrazný znak Ukrajiny – prepisovanie histórie a vzájomné presvedčovanie sa, že len oni sú tí naj... Že sú najstarší a boli tu už 14 000 rokov pred naším letopočtom).

Čo ďalej k tomu hovoria? Že starobylé Grécko neexistovalo, že išlo o sprisahanie Ríma proti Ukrajine, „proti starovekej Ukrajine“. Čiže všetci grécki bohovia sú vlastne ukrajinskí bohovia.

Kult tradície dosahuje také rozmery, že Tripolská tradícia sa pripisuje Ukrajine. Hovorí sa, že Vladimír nekrstil Rus, ale Ukrajincov a pod.

2. Neprijímanie ničoho modernejšieho – tradicionalizmus. Jednoducho povedané, toto je o odmietaní snahy stať sa civilizovaným národom.

3. Iracionalita, činnosť kvôli činnosti samotnej. Prečo vlastne na Ukrajine stále kričia: Sláva

Ukrajine! Hrdinom sláva!?! Prečo sú všade symboly, prečo je do zástav odetý celý Kyjev? Odpoveď je jednoduchá – všetko je to na-

smerované na ohlupovanie vedomia.

4. Synkretizmus a podozrievavosť voči intelektuálom. Neonacisti neprijímajú kritické myslenie, akékoľvek odlišné ná-

zory sú neprípustné. Existuje len neonacistická doktrína, ktorá je tá jediná správna. Akékoľvek iné presvedčenie je zakázané.

„Nedôverčivosť voči svetu intelektuálov... až po časté používanie výrazov ako ‚intelektuálne svine‘, ‚snobskí radikáli‘ či ‚univerzity sú komunistické hniezda‘. Hlavnou aktivitou oficiálnych

fašistických intelektuálov bolo obviňovanie modernej kultúry a liberálnej inteligencie zo zrady tradičných hodnôt.“

5. Rasizmus. Rasizmus, to je nadradenosť vlastnej rasy. Odtiaľ

pramení ich doktrína. Jeden národ, jeden štát, jeden jazyk, jedno náboženstvo. Len Ukrajinci! No nie úplne všetci Ukrajinci! Tzn. iba tí, čo takúto moc podporujú, sa môžu nazývať Ukrajincami. Ostatní sú nepriatelia. Platí tu heslo: Sláva národu! Smrť nepriateľom!

6. Frustrovaná stredná trieda.

7. Idea sprisahania. Na Ukrajine ide už o maniackú ideu. Na Ukrajine všetky médiá hovoria a ukazujú, že za všetko môže Rusko. Niet plynu – Rusko, padá hrivna – Rusko, problém s potravinami – Rusko... Rusku sa pripisujú aj neustále presuny armády na Donbas, hoci dobre vieme, že pri možnostiach družíc USA by to už bolo dávno odhalené. Ba čo, bola by z toho i senzácia aj svetový škandál.

8. Nepriatelia sa predstavujú naraz ako príliš silní a zároveň ako príliš slabí. Vid': Rusko ich ničí a likviduje, ale na druhej strane tam žijú balvani a nevzdelanci. Nič si z neho vraj netreba robiť.

9. Život sa zmenil na boj, pacifizmus je považovaný za zra-

du. Čiže pochody za mier sa musia rozháňať a prítomných na nich zatýkať. Ukrajina sa pripravuje na boj. Doktrínou nacistov je, že národ sa zoceluje v boji.

10. Kult sily, pohrdanie slabým.

11. Kult smrti... Stačí si vypočuť ich výzvy. Chcú nimi šíriť svoj fanatizmus. Zomrieť za Ukrajinu je veľký čin. A tak zomierajú mladíci so skleneným pohľadom.

12. Falický (falická sublimácia) význam zbraní. Znamená to, že nedostatok mužských kvalít je nahradzovaný pištoľou...

13. Jednostranný kvalitatívny populizmus. Zobrazenie vôle určitej vybranej skupiny ako vôle celého národa. Na Ukrajine každý hovorí v mene celého národa. Napríklad Porošenko, ktorého polovica národa vôbec nevolila, vystupuje v mene celého národa, ale pritom nie je prezidentom celého národa.

Navyše hovoria za celý národ, avšak národu slovo nedajú.

14. Aktívne používanie novotvarov v reči. Keď sa nebudeš poklonkovať Západu, tak ti hneď vymyslia novotvarovú prezývku.

-rmi-

Koncoročná bilancia

Dňa 8. decembra 2014 zasadalo predsedníctvo OblV SZPB v Rimavskej Sobote, ktoré okrem iného zhodnotilo priebeh osláv 70. výročia SNP na Gemeri.

Vyslovilo sa za pokračovanie v tradícii spoločného organizovania regionálnych osláv na Gemeri – striedavo v okresoch R. Sobota, Revúca a Rožňava. V tejto súvislosti bolo osobitne vyzdvihnuté organizačné a programové zabezpečenie osláv v Dobšinej (september 2014). Vhodne zvolený program tu začali rôzne športové podujatia. Paralelne sa na školách uskutočnili besedy s priamymi účastníkmi protifašistického odboja. Vyvrcholením bolo masové kladenie vencov pri pamät-

níku Karola Adlera, SNP a obetí 2. svetovej vojny v Dobšinej.

Príkladné oslavy sa uskutočnili aj v obci Čierny Potok, ktoré posilnil už 9. ročník Kvapky krvi SNP a 3. ročník Memoriálu gen. Imricha Gibalu v streľbe zo vzduchoviek, pištolí a samopalu; oslavy SNP v Klenovci, spojené s krstom knihy Magdalény Lavrinovej Človek zomiera dvakrát... s podtitulom Profily a príbehy odbojárov; v Tisovci pochodom Vladimíra Clementisa...

Pozitívne bolo hodnotené aj zhro-

maždenie ZO SZPB v Čiernom Potoku pri príležitosti 70. výročia zavlčenia 15 miestnych občanov nylasovcami do koncentračného tábora, ktorého sa zúčastnila aj 3-členná delegácia veľvyslanectva RF v SR na čele s tretím tajomníkom Sergejom Nikitinom.

Predsedníctvo za významný počin považuje vytýčenie „Cesty slobody“ v gemerskom regióne – vyrobením a osadením informačných tabúl pri štátnych cestách na smerovanie turistov a záujemcov o protifašistickú históriu a pamätne miesta na Gemeri.

Momentálne najaktuálnejším bodom bola organizácia akcií k oslavám 70. výročia oslobodenia južne-

Hovori predseda OblV SZPB v R. Sobote Pavel Brndiar.

ho Gemera. Ide napr. o: Gemerskú kvapku slobody (uskutočnila sa 4. 12. 2014), 9. ročník streleckej súťaže zo vzduchoviek pre žiakov a študentov mesta Tornaľa, stolnotenisový turnaj na počesť oslobo-

denia mesta Rimavská Sobota atď.

Predsedníctvo sa zaoberalo aj situáciou v odbere zväzových médií: dvojtyždenníka Bojovník a ročenky odbojárov.

Jozef PUPALA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Oceňovanie v Zuberco na Orave

V sobotu 13. decembra sa na obecnej úrade v Zuberco odohrala milá slávnosť. Z rúk tajomníčky oblastnej organizácie v Ružomberku Alžbety Špirkovej, tajomníka základnej organizácie v Dolnom Kubíne Štefana Nováka a podpredsedu ZO SZPB Istebné Pavla Stuchlého prevzali čestné uznania za zásluhy o roz-

vívanie odkazu SNP starosta Zuberca Vladimír Šiška a výkonný tajomník Horskéj služby – klub seniorov Milan Mikláš.

S osobnou gratuláciou pocítil ocenených aj priamy účastník národnooslobodzovacieho boja proti fašizmu a jediný žijúci vojnový veterán na Orave, dlhoročný predseda zuberckej organizácie SZPB, 94 ročný František Jurina.

Dušan SABOL

Spoločná fotografia ocenených a delegácie SZPB. Zľava: Frederička Stuchlá, Milan Mikláš, Štefan Novák, František Jurina, Alžbeta Špirková, Pavol Stuchlý a Vladimír Šiška.

Krásny je život v mieri

Pod týmto názvom sa koncom novembra uskutočnilo v Domove sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov v Pezinku podujatie, ktoré zorganizovali jej zamestnanci s našou ZO SZPB a žiakmi ZŠ na Fándlyho 11.

Účinkujúci žiaci, vedení vychovávateľkou Melániou Hájkovou, si pre obyvateľov DSS a ZPS (niektorí sú aj našimi členmi) pripravili pásmo hovoreného slova, básní a prózy, viažucich sa na obdobie 1. a 2. svetovej vojny i dnešného života v mieri.

Hlavným bodom programu boli slohové práce žiakov, vytvorené podľa spomienok svojich prababi-

čiek a pradedov. Tie budú vydané vo forme literárneho zborníka pod názvom „2. svetová vojna a SNP v spomienkach štyroch generácií.“

Vďačnosť za mierové časy však pezinskí žiaci vyjadrujú aj výtvarne. Preto bolo veľmi pekné keď svoje práce na tému „Život v mieri“ darovali svojím hosťom.

-MM-, snímka D. Kreusová

Zľava: D. Kreusová, M. Kráľovič, M. Markeová, M. Vittková, priamy účastník odboja, 92-ročný Dominik Ježík, členovia recitačného krúžku a vychovávateľka M. Hájková.

Memoriál Michala Vernarského

Obec a ZO SZPB v Pliešovciach usporiadali koncom novembra už 7. ročník memoriálu partizána Michala Vernarského v stolnom tenise. Uctili si ním 70. výročie hrdinskej smrti tohto 23-ročného spišského rodáka z Arnetoviec, ktorý padol 23. októbra 1944 v tunajšej lokalite pod Paušným Vrchom. Vďační občania mu tam postavili pamätník. O jeho hrob na miestnom cintoríne sa vzorne starajú členovia ZO SZPB.

Memoriál otvorila predsedníčka ZO SZPB M. Rausová, ktorá v príhovore spomenula aj tunajšie ťažké boje.

Stolnotenisové zápolenie prebiehalo v troch kategóriách: žiaci (ví-

ťaz Valér Filo), mladšia kategória od 16 do 50 rokov (víťaz Slavomír Ševela) a kategória nad 50 rokov (víťaz Ján Zaťkov).

Víťazi získali putovný pohár a prví traja z každej kategórie aj diplomy a vecné ceny.

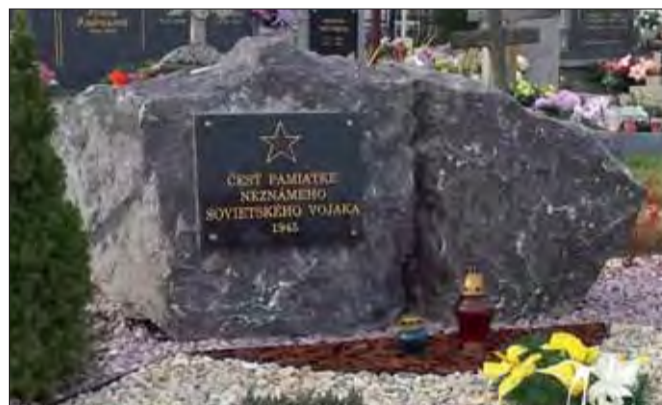
Výbor ZO SZPB

Obnovenie hrobu neznámeho červenoarmejca

V Spišskej Belej koncom októbra obnovili hrob neznámeho sovietskeho vojaka. Pôvodný bol vo veľmi dezolátnom stave.

Rekonštrukcia nás potešila a chceme sa za ňu poďakovať primátorovi Štefanovi Bielákovi a všetkým, ktorí pri tom pomohli.

Daniela Líneková, predsedníčka ZO SZPB

Vďaka ti, povstalecké Srňacie!

Medzi obce, ktoré sa nebojácne postavili na odpor nemeckej presile v auguste 1944, patrí aj dolnooravská obec Srňacie, dnes už súčasť Dolného Kubína. V obci operovali partizáni skupiny Signál s veliteľom Emilom Kováčikom.

Pri príležitosti 70. výročia SNP udelil OblV SZPB v Ružomberku prímestskej časti D. Kubína Srňacie Čestné uznanie za zásluhy v národnom boji proti fašizmu a za rozvíjanie odkazu SNP. Dňa 5. decembra 2014 ho z rúk tajomníka ZO SZPB D. Kubín Štefana Nováka, predsedu ZO SZPB Istebné Dušana Sabola a podpredsedu Pavla Stuchlého prevzal zástupca primátora Gustáv Turčina, ktorý ho však vzápätí odovzdal neoficiálnej „richtárke“ Srňacieho Eve Lofajovej. Pogratulovať jej prišla aj starostka obce Vyšný Kubín Viera Juráková.

Na fotografii je neformálna „richtárka“ Srňacieho – v strede s diplomom – známa to osôbka zo všestranných kultúrnych podujatí po celej Orave a propagátorka odbojového hnutia

vo svojej obci. Okrem toho neustále zbiera materiály o povstaní. Na jej podnet sa tiež zachovala izba revolučných tradícií a bol osadený kameň ako pamätník na povstanie. P. STUHLÝ, snímka Štefan Novák

Čím viac sa človek pozerá s

Mali by sme sa vyjadrovať názornejšie?

Každý, kto by si vypočul správu o činnosti výboru od ostatnej VČS ZO SZPB Pezinok, musí priznať, že ide o jednu z najaktívnejších základných organizácií celého nášho zväzu. Lebo nech pomenujete akúkoľvek oblasť, správa k nej poskytnie rad konkrétnych činov, ako ich tento 80-členný kolektív (s 8 priamymi účastníkmi boja s fašizmom) realizuje.

Napríklad starostlivosť o pamätníky. Dozvieme sa nielen, o koľko tunajších sa starajú, ale aj ako je na tom pamätná tabuľa gen. K. Pekníka, ktorú vybudovali v Pohronskom Bukovci, či v akom stave sú prípravy na vybudovanie ďalšej – americkej letcom.

Alebo spolupráca so školami. Besedy, tie sa konajú individuálne na každej z nich. Zázazdy po stopách protifašistickej histórie? Tie sú už tiež pravidelné. Málo vídanou akciou je celomestský seminár za účasti všetkých pezinských škôl k 100. výročiu rozpútania 1. sv. vojny (a jej následkov pre tento región), v rámci čoho sa diskutovalo aj o zrode pojmov fašizmus, nacizmus, ich odlišnosť... Raritou je navštívené pásmo Krásny je život v mieru, obsahovo a dramaticky postavené na spomienkach prastarých rodičov vystupujúcich detí, s ktorým navštevujú blízke domovy sociálnych služieb a aj svojich tamjších členov.

Oporu majú pezinskí protifašisti aj vo svojich partneroch. V malokarpatskom baníckom spolku, v JDS, v miestnom centre voľného času či v družobných protifašistických organizáciách v Spišskej Novej Vsi a v Pohronskom Bukovci.

Za zmienku stojí aj vydavateľská aktivita, konkrétne zborník osobných príbehov svojich priamych účastníkov protifašistického odboja na DVD Spomínať a nezabudnúť, ktorý už majú všetky školské knižnice. V budúcnosti by mal svetlo sveta uzrieť literárny zborník SNP a 2. sv. vojna v spomienkach štyroch generácií.

Čo však Pezinčania neskrývajú, že nevybudovali, tak to sú náučné chodníky. Správa síce odhalila vinníka nachádzajúceho sa mimo ich radov, no táto členská základňa sa tým nezakrýva. Pre ňu úloha trvá – tak ako aj ich predsavzatie toto dielo uskutočniť.

Toto všetko je len pohľad zvonka. No miestni spoluobčania dostávajú informácie o svojich protifašistoch pravidelne cez regionálne médiá. Predovšetkým televízia Pezinok spravodajsky zaznamenáva každú protifašistickú akciu.

* * *

Obohacujúci dojem z tohto rokovania mali nepochybne aj hostia – predseda SZPB Pavol Sečkář (pre neho to bolo už 13. výročie rokovania) a podpredseda Klubu generálov SR Peter Vojtek.

Z vystúpenia predsedu SZPB P. Sečkářa

• Ste jedna z najlepších organizácií, na rokovaniach ktorých som sa zúčastnil.

• Som veľmi rád, že sa nám podarilo prijať zákon o odboji a postavení SZPB. Zdôrazňujem, že prvýkrát sa v zákone o nás hovorí ako o jedinom protifašistickom... a o žiadnych iných skupinách sa v ňom nehovorí!

V zákone sa hovorí o tom, čo SZPB má zabezpečovať, a že na to štát, vláda, MV SR budú prispievať.

• 70. výročie SNP na Slovensku bolo vyjadrené 450 väčšími podujatiami na miestach bojov... Nazdávame sa, že ide

o akýsi náš rekord, pretože doposiaľ sme uvádzali číslo 350.

Znamená to, že čoraz viac občanov žije tým, čo naši otcovia a dedovia, skutoční bojovníci s fašizmom, pre nás znamenali.

• Po tom, ako bol Novému mostu v Bratislave vrátený názov Most SNP, verím, že sa podarí premenovať aj Prístavný most na Most duklianskych hrdinov. Rovnako tak sa budeme usilovať o premenu Dňa obetí Dukly na Deň hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie.

• Nedá mi nespomenúť, že s ministerstvom školstva máme dohodu, ktorá zaručuje náš bližší vzťah na tvorbu učebníc i na obsahovo-metodické prípravy našich učiteľov. Konštatujeme totiž, že naši učitelia sú nepripravení vyučovať 2. odboj – teda čo môžu naše deti naučiť, ak sami sú nenačení?

• Máme pocit, že na verejnom poli sa nedostatočne pracuje proti novodobým extrémistickým hnutiam. Preto SZPB aspiruje na miesta v radách pre tvorbu učebníc, v Rade RTVS a aj v kontrolnom orgáne ÚPN.

• Pripravujeme už 70. výročie ukončenia 2. sv. vojny v Európe. Náš návrh je, aby sa centrálné oslavy uskutočnili 8. mája 2015 v Liptovskom Mikuláši na vrchu Nicovô.

To, že pezinská výročná schôdza bola naozaj „o niečom“, dokazovala diskusia i otázky na predsedu SZPB. Napríklad od Rastislava Blaška, že či SZPB má vypracovanú nejakú stratégiu oslovovania mladšej generácie? Pričom ako nedávny mládežnícky funkcionár sa hneď vyťasil aj so zopár praktickými nápadmi.

Zaznelo od neho aj odporúčanie ohľadom „politiky, ktorú by sme mali viesť“. Že by bolo dobré vyslať do základných organizácií určité stanoviská k zásadným politickým otázkam. Napríklad k Ukrajine. „Vieme, čo sa tam deje, no vidíme veľký rozkol u našich hlavných predstaviteľov. Prezident chce pomaly robiť inváziu na Ukrajinu... a predseda vlády má iné postoje. Rovnako aj v parlamente sú odlišné postoje,“ dodal Blaško.

Ďalším diskutujúcim bol Ján Mravec, ktorý sa zasadzuje za otvorenejšie presadzovanie našich protifašistických postojov k súčasnej medzinárodnej situácii. Veď kto okrem predsedu vlády nahlas povedal, že z Ukrajiny „by mohla byť aj vojna?“ „A čo ten Fico zavádza?“ opýtal sa a povedal, že aj preto by sme svoje politické postoje mali vyjadrovať názornejšie.

Predseda ZO SZPB Dušan Vilím sa po viacerých kritických postojoch na adresu mesta Pezinok a vzťahu jeho predstaviteľov k protifašistickým vojnovým veteránom vyjadril všeobecne o spolupráci predstaviteľov Okresného úradu za Smer SD (Justín Sedlák) a SZPB. Konštatoval, „nie že by bola zlá, ona nie je žiadna!“. Aj preto sa v uznesení objavil bod, že nový výbor má za úlohu prerokovať tieto otázky s vedením okresnej organizácie strany Smer-SD.

Vladimír MIKUNDA

Na začiatku sa predstavili žiaci zo ZUŠ Eugena Suchoňa.

Z Helpy prišli naozaj stručné správy: Na vytvorenie príjemnejšej atmosféry sa nám predstavili s programom členky s krásnymi piesňami. Prebrali sme plán činnosti na rok 2015, zvolili nový výbor, kde aj naďalej. Výročnej členskej schôdze sa zúčastnil aj predseda OblV SZPB Brezno Ján Šulej, ktorý vyzdvihol činnosť na pamätných miestach a akciách organizovaných SZPB. Na záver sme zablahoželali našim členom, ktorým

Výročné rokovanie ZO SZPB v Žiari nad Hronom zhodnotilo, že naše tohtoročné snaženie bolo úspešné. S mikrofónom je predseda oblastného výboru SZPB Jaroslav Bulko.

Na nové úlohy s novým výborom

Členovia ZO SZPB pri Zväze vojakov SR Klub Prešov si za deň svojho výročného rokovania zvolili významný historický dátum 11. novembra. Pripomenuli si ním 96. výročie ukončenia 1. sv. vojny.

Hodnotiaci správa výboru, ktorú predniesol predseda Demeter Lazorík, postihovala všetky oblasti života a činnosti ZO SZPB od ostatnej výročnej členskej schôdze. Medzi najpozitívnejšie stránky života patrí nárast členskej základne

o takmer 100 percent, jej omladenie a aj pravidelná účasť členov na spomienkových oslavách a pietnych aktoch na miestnej, regionálnej i celonárodnej úrovni, ktorá sa pohybuje na úrovni 80–90 %.

Naša základná organizácia nadviazala a udržuje spoluprácu s primátorom mesta Sabinov, starostami obcí Zlatá Baňa, Tokajík, Petrovce a s KVH Čapajev a Dukla s cieľom pomôcť im pri organizovaní spomienkových akcií a pri údržbe pamätníkov, pomníkov, pamätných tabúl, vo-

jenský bodzo Na losť v v súči šanom tel'om dreven 1944 v Zlatob turisto skeho

Späť, tým ďalej vidí dopredu.

Dobrá Niva pod staronovým vedením.

Zľava: Pavel Halabrín, Vladimír Rajda, Ivan Šimo, Benjamín Hrivnák, Ján Hulínek, Jozef Dvorštiak a Kamil Krištofik.

om Petra Babelová, Tomáš Latinák a naše... ostáva predsedníčkou Iveta Hyriaková. ... našej organizácie pravidelnou účasťou... rí sa v tomto roku dožili okrúhleho výročia.

Poltárska organizácia je stabilizovaná.

né. Vyjadruje to aj 20 nových členov. ... mír JANČO, tajomník oblastnej organizácie v Zlari nad Hronom

Predseda ObIV SZPB v Trebišove Milan Urban (vpravo) odovzdáva v rámci výročnej členskej schôdze v prítomnosti predsedu ZO SZPB Andreja Ivana čestné uznanie ÚR SZPB starostovi obce Kuzmice a nášmu členovi Jánovi Geňovi za záslužnú prácu. Snímka: Peter Bičko

Dobrá Niva pod staronovým vedením

V Dobrej Nive sa výročná členská schôdza ZO SZPB začala za účasti starostu obce Martina Krúdyho minútu ticha za dvoch posledných priamych účastníkov protifašistického odboja Jána Lihockého a Jána Kristela, ktorí nás opustili v lete 2014.

V správe o činnosti predseda Ján Slosiarik vyzdvihol úzku spoluprácu s OÚ v Dobrej Nive pri zabezpečovaní osláv oslobodenia obce, konca vojny i vypuknutia SNP. Taktiež pripomenul pravidelné vystúpenia žiakov a detí ZŠ s MŠ Juraja Slávika Neresnického

ho v Dobrej Nive s kultúrnym programom na týchto oslavách.

Tunajší protifašisti šíria svoje myšlienky po celom Slovensku, a preto ich vídame na spomienkových podujatiach vo Zvolene, v Banskej Bystrici, na Kališti, na Kováčovej i na Jankovom vršku. Šíria ich aj cez šport – na tenisovom turnaji O pohár SNP, ktorý sa koná pravidelne v poslednú augustovú sobotu.

Vyjadrením spokojnosti s činnosťou svojej organizácie bolo aj potvrdenie všetkých doterajších členov výboru na ďalšie obdobie.

Zdenko ZAJAC

Myjavská organizácia týchto dní

V Myjave podpredseda základnej organizácie Benjamín Hrivnák privítal primátora Pavla Halabrína, delegáciu ObIV SZPB Nové Mesto nad Váhom, vedenú jej predsedom Jánom Hulínikom, delegáciu družobnej organizácie ČSBS z Kyjova, vedenú Vladimírom Rajdom, a predsedníčku ZO JDS Myjava Jarmilu Majtánovú.

Na úvod si prítomní minútu ticha uctili pamiatku svojich zosnulých členov.

Tajomník Ivan Šimo v správe okrem iného vyzdvihol, že myjavská organizácia za hlavné považuje niest' a presadzovať odkaz účastníkov protifašistického odboja. Lebo aj po toľkých rokoch „sa presvedčame, že tak vo svete, ako aj u nás sa aktivizujú prívrženci fašizmu, intolerancie a nadradenosti“. Prítom zdôraznil, že tu nejde len o pomylenie mládeže, ale aj niektorých historikov, ktorí sa snažia nevhodným a pomyleným spôsobom ospravedlňovať a povyšovať vojnovú Slovenskú republiku a ideológiu HSES

a zároveň aj negovať výsledky odboja, SNP a celej II. sv. vojny.

„Hovorím, že požiar sa musí hasiť hneď po jeho vzniku,“ zdôraznil I. Šimo a dodal, že „práve preto je naša činnosť taká potrebná“.

V súčasnosti má ZO SZPB v Myjave 113 členov. Jej členov nemožno prehliadnuť pri akýchkoľvek protifašistických podujatiach v meste či oblasti. Vidieť sú však i pri prozaickejších činnostiach. Napr. keď v rámci svojich možností zabezpečujú pomoc v sociálnych a zdravotných otázkach či kúpeľnej liečbe a pri odškodnení väzňov v KT a členov domáceho a zahraničného odboja.

Viliam SOLOVIČ, snímka autor

Poltárska organizácia je stabilizovaná

Odbojári v Poltári privítali na svojom výročnom rokovaní prednostu mestského úradu Pavla Oľšiaka a za okresnú organizáciu JDS predsedníčku Máriu Gavalcovú.

Predseda základnej organizácie Ladislav Kamenský v správe skonštatoval, že členská základňa je stabilizovaná.

Pozitívne zhodnotil spoluprácu s vedením mesta, čoho odrazom je aj zrekonštruovanie pamätníka obetiam 1. a 2. svetovej vojny. Mesto to zrealizovalo len vlastnými financiami!

Za zmienku stojí aj beseda pre žiakov a študentov s priamym účastníkom protifašistického odboja, slovenským červenoarmejom plk. Ladislavom Sládekom. No a keď-

že tohto stretnutia sa zúčastnil aj predseda Historicko-dokumentačnej komisie pri ObIV SZPB v R. Sobote Jozef Pupala, obohatil toto stretnutie aj o málo známe zaujímavosti z čias vojny, vzťahujúce sa na Poltár a okolie. Niečo také totiž neposkytuje žiadna učebnica dejepisu.

Na výročnom rokovaní sa konštatovalo, že zlatým klincom v činnosti poltárskej základnej organizácie bolo 70. výročie SNP a v jeho rámci napr. aj spoločenské posedenie pri partizánskej vatre, ktorého sa hojne zúčastnili všetky generácie.

Ján IZDINSKÝ

ých hrobov padlých hrdinov národnoslo-

vacieho boja a náučných chodníkov. Počas 70. výročia SNP a tragických ud-

obci Zlatá Baňa vybudovali naši členovia

nnosti so starostom obce Zlatá Baňa Du-

Demčákom, ZO SZPB Zlatá Baňa a veli-

2. mb v Prešove v lese nad obcou repliku

ného bunkra, aký využívali partizáni v roku

Členovia ZO SZPB, ktorí pracujú i v oblast-

nom výbore SZPB v Prešove, pomáhajú pri rie-

šení sociálnych a zdravotných problémov, najmä

priamych účastníkov protifašistického odboja

a členov, ktorí sú na takú pomoc odkázaní.

Potenciál ZO SZPB pri ZV SR klub Prešov

V hodnotenom období bola našim štyrom čle-

nom, Demeterovi Lazorkovi, Františkovi Va-

sočákovi, Jánovi Minčíkovi a Oskarovi Šalkovi,

udelená medaila M. R. Štefánika III. stupňa za

obetavú a aktívnu prácu v SZPB pri dožití život-

ného jubilea.

VČS si napriek týmto výsledkom zvolila nový

výbor na čele s Jánom Krajkovičom, ktorý chce

nielen nadviazať na všetko pozitívne, ale postup-

ne zvyšovať aktivitu všetkých našich členov pri

naplňaní programových cieľov SZPB.

Ján KRAJKOVIČ, predseda ZO SZPB

Ospravedlnenie a oprava

V minulom čísle Bojovníka sme pod titulkom „Rokovanie najväčšej ZO SZPB“ uviedli nesprávne údaje o ZO SZPB v Pohorelej. Redakcia sa za toto faux pas ospravedlňuje a s pomocou predsedu Jána Lakandu uvádzame:

– ZO SZPB je najväčšou nielen v pôsobnosti ObIV SZPB Brezno, ale aj celého SZPB. K začiatku decembra mala 210 členov, pričom v roku 2014 ich prijala takmer 20.

70 rokov od povstaleckých Vianoc 1944

Tradičným koncoročným podujatím vyše tisícpäťsto-člennej Oblastnej organizácie SZPB v Banskej Bystrici je spomienka na povstalecké Vianoce 1944.

Tých tohtoročných sa 19. decembra 2014 zúčastnilo viac ako stotridsaťpäť členov a sympatizantov SZPB, medzi

ktorých zavítali aj predseda SZPB P. Sečkář, tajomník ÚR SZPB V. Longauer a prednostka obvodného úradu E. Lašáková.

Stretnutie otvoril predseda oblastného výboru Ján Pacek, ktorý nielen pripomenul obdobie pred sedemdesiatimi ro-

kov, ale aj stručne zrekapituloval výsledky práce oblastnej organizácie a informoval o tom, čo nás čaká v roku 2015.

V ďalšom programe sa o dobrú náladu postarali bača Gajdoš z Liptova, folklórne duo Salašníci a exposlanec mestského zastupiteľstva Jozef Haško. **Anton HOFFMANN**

J. Pacek podčiarkol, že zmyslom tohto podujatia je snaha stretnúť sa s priamymi účastníkmi protifašistického odboja, vzdanie úcty hrdinom SNP a chránenie ich odkazu. Nemenej dôležité je však aj stretanie sa so známymi a priateľmi zo všetkých základných organizácií. Preto všetkým, ktorí k tomuto prispievajú, patrí vďaka.

V Selci nezabúdajú na obeť fašizmu

V posledný novembrový deň si občania Selca opäť pripomenuli najväčšiu tragédiu 2. sv. vojny v okrese Trenčín.

Presne pred 70-timi rokmi 30. novembra 1944 Nemci odviekli v rámci protipartizánskej operácie v Inovci 273 miestnych mužov do Beckova, z ktorých 50 putovalo do koncentračných táborov. Z nich sa 42 nevrátilo domov. Pietneho aktu sa zúčastnila aj delegácia Oblastného výboru SZPB z Trenčína, vedená predsedom Jánom Holičkom.

Pripomenuli si tragickú udalosť

V nedeľu 30. novembra krátko po skončení omše sa obyvatelia Selca zastavili pri pamätníku druhej svetovej vojny, aby si pietnym aktom pripomenuli tragédiu, ktorá sa odohrala presne pred sedemdesiatimi rokmi. Miestni hasiči položili veniec k pamätníkom prvej i druhej svetovej vojny, zaznela slovenská hymna a zapieval spevácky zbor klubu dôchodcov. Nechýbali ani najmladší – deti základnej školy. K prítomným sa s tragickou spomienkou prihovoral starosta obce Stanislav Svatík. „Prešlo už dlhých sedemdesiat rokov od odvedenia vašich otcov, mužov a synov do koncentračných táborov. Najmä prvé povojnové roky boli pre vás kruté, plné smútku a najmä starostí. Stále ste čakali, že sa vrátia. Nevrátili sa, a vy dodnes nosíte ich obraz v srdci, dodnes sú s vami, spomínate...“

Na záver starosta vyjadril potešenie, že medzi zhromaždenými

vidí aj mladých ľudí, ktorí hrôzy vojny nepoznajú, a ak, tak iba z rozprávania alebo štúdia histórie. „Práve preto verím, že pamätníky, ku ktorým kladieme vence, budú mementom a záväzkom mierového spoluzitia aj pre nasledujúce generácie.“

Všetko spôsobila zrada

Predseda Oblastného výboru SZPB Ján Holička upozornil, že „na fašistických represáliách sa však nepodieľali len Nemci, ale aktívne sa na nich zúčastňovali aj príslušníci HSLŠ a Hlinkovej gardy. To oni udávali pomocníkov partizánov a rozhodovali, koho Nemci zavraždia a koho pošlú na neľudské práce do koncentračných táborov. Toto bolo aj príčinou seleckej tragédie. Preto sa hlboko skláňam pred tými, ktorí prišli o život po neľudskom zaobchádzaní vo fašistickom zajatí. Obdiv a úcta patrí aj tým, ktorí žili v ťažkom povojnovom období a ešte dokázali pomáhať blízkym a tým, ktorí to potrebovali.“

Selecká tragédia

Počas druhej svetovej vojny sa v Selci skrývali rasovo prenasledovaní a ruskí zajatci, ktorí zutekali z transportov odchádzajúcich do koncentračných táborov. Po vypuknutí SNP v auguste 1944 sa obec a okolité lesy stali operačným územím pre niekoľko partizánskych skupín. Aj preto nemecká armáda uskutočnila koncom novembra rozsiahlu protipartizánsku akciu, keď obkľúčila a prečesávala celé Inovecké pohorie. Neuspeli, preto sa začali mstiť na obyvateľoch.

V nedeľu 30. novembra do Selca vtrhli nemecké oddiely. Na dvore hornej školy v mrazivom počasí zhromaždili 273 mužov a protí noci ich odviekli do Beckova. Tu z nich vybrali 55 a odviekli do zberného tábora v Seredi. Päť bolo chorých – tých presunuli do ilavskej väznice. Päťdesiat mužov odviekli do koncentračných táborov v Nemecku. Z nich sa vrátilo deväť. Jeden z nich však po krátkom čase zomrel na následky pobytu v koncentračnom tábore. Jeden padol v boji na Ukrajine.

Druhá svetová vojna si teda v tejto obci vyžiadala 43 obetí. Ich mená sú vytesané na pamätnej tabule, ktorá je súčasťou pamätníka umiestneného presne na mieste tragédie. **Oľga KAJABOVÁ, snímka autorka**

Oceňovanie pri pamätníku hrdinov

Pri 70. výročí oslobodenia Tornale usporiadala miestna ZO SZPB 6. ročník Memoriálu maršala R. J. Malinovského.

Vítané družstvo pred pamätníkom v Tornali spolu s Jevgenijom Karpuchovom.

V streľbe zo vzduchovky zapolilo „len“ päť trojčlenných družstiev, pretože na minuloročnom 5. ročníku ich súťažilo osem. Dôvodom je aj neúčasť ZŠ Pavla J. Šafárika, ktorá tento rok nepostavila ani jedno družstvo. Inak sa k tomu postavilo Gymnázium v Tornali, ktoré vyslalo dve družstvá a v jednom z nich aj dve dievčatá.

Súťaž družstiev vyhralo Stredné odborné učilište Tornala, ktoré viedol Lenárd Šereš. Súťaž jednotlivcov vyhral so ziskom 91 bodov Peter Štuller z „B“

družstva Gymnázia Tornala.

Prvé tri družstvá a prví traja jednotlivci boli odmenení okrem diplomov aj hodnotnými vecnými cenami, ktoré venovala primátorka mesta Tornala Anna Szegedy, ZO SZPB a Klub darcov krvi Tornala, ktorí aj ceny súťažiacim osobne odovzdali.

Vítané družstvo si putovný pohár prevzalo pri pamätníku osloboditeľom mesta Tornala 19. 12. 2014. K víťazstvu im gratuloval aj predstaviteľ veľvyslanectva RF v SR plk. Jevgenij Karpuchov. **Jozef PUPALA**

Humenné: Z decembrových aktivít pre mládež

Po úspešných brannosportových a vedomostných súťažiach žiakov humenských základných a študentov stredných škôl okresov Humenné, Snina a Medzilaborce a po dvoch seminároch k 70. výročiu SNP a Karpatsko-duklianskej operácie sa vybraní pedagógovia, žiaci a študenti v decembri zúčastnili informačne veľmi prínosného seminára k 100. výročiu vypuknutia 1. svetovej vojny.

Oblastný výbor im pripravil aj stretnutie pri vianočnom stromčeku, ktoré bolo spojené so spomienkou priamych účastníkov na vojnové Vianoce 1944.

Prelom roka je bohatý aj inak. Hneď po novoročných vinšoch sa totiž rozbahnú turnaje v stolnom tenise za účasti dvojčlenných družstiev v troch kategóriách (I. žiaci ZŠ, II. študenti SŠ,

III. seniori) a po ňom súťažné preteky pre členov zväzu a ich rodinných príslušníkov v lokalite Pod Sokolejom.

V polovici februára sa oblastný výbor bude podieľať na organizácii Valentínskej kvapky krvi.

Všetky tieto akcie sleduje Humenská televízia a miestne regionálne médiá.

Gabriela ROSIČOVÁ

Spor historikov: Hitler nenávidel „ten“ Západ viac ako „tých“ Židov?

Historik Brendan Simms z Cambridgekej univerzity stavia výsledky všetkých doterajších bádani z nôt na hlavu, uvádza Sven Felix Kellerhoff v Die Welt. Vraj sa mu podarilo dokázať, že Hitler bol viac antikapitalistom ako antisemitom.

Už niekoľko generácií historikov si kladie otázku, kde sa vzala patologická nenávisť Adolfa Hitlera voči Židom, bez ktorej by sa neobjavil ani holokaust. Teda Brendana Simmsa môže vyprovokovať nový „spor historikov“, i keď ten nemusí byť až taký ostrý ako otázka porovnania „triednych“ a „rasových“ vražd spáchaných boľševikmi a národnými socialistami. Diskusný potenciál tejto tézy je však veľký a môže zaujať značnú časť nielen nemeckej spoločnosti.

V International Affairs (Medzinárodné vzťahy) si Simms začiatkom minulého roka stavia otázku, či Hitlerova nenávisť k iným rasám mohla (a ak áno, tak do akej miery) byť vyvolaná jeho nenávisťou ku kapitalistickému Západu, k Veľkej Británii a USA s ich liberálnym hospodárstvom už na začiatku 1. sv. vojny.

Tejto otázke bude venovaný aj „strategický životopis“ diktátora, o ktorom Simms tvrdí, že vyvoláva veľký bádateľský záujem. Povedané inak, pred týmto ťm si treba zložiť klobúk, nakoľko jasne a aj provokačne formuluje svoje myšlienky. Tvrdí napríklad, že Hitler sa „najskôr stal nepriateľom Židov a až potom nepriateľom ruského boľševizmu“.

No a vzápätí pristupuje k ďalšiemu kroku: „Hitler sa stal nepriateľom Britov a – pravdepodobne – aj ich amerických príbuzných skôr, ako sa stal nepriateľom Židov. A nepriateľom Židov sa stal z nenávisťi k anglosaským kapitalistickým štátom.“ Ak je to tak, v tom prípade Hitler nenávidel „ten“ Západ skôr a ešte silnejšie, ako začal nenávidieť „tých“ Židov.

Samoštylizácia so spätným dátumom

Toto nie je ničím menším než prevratom v skúmaní dejín nacizmu. Lebo Hitlerovo tvrdenie z jeho Mein Kampf, že antisemitom sa stal ešte pred 1. sv. vojnou, nikdy nespochybnili ani vynikajúci životopis Joachima Festa (1973), ani dielo Hitlerova Viedeň Brigitte Hamannovej (Hitlers Wien, 1996).

Lenže posledné výskumy, napr. Thomaasa Webera v knihe Prvá Hitlerova vojna (Hitlers erster Krieg), rozbíjajú toto tvrdenie, že ide o samoštylizáciu so spätným dátumom. Hitler vraj začal s určitou nenávisťou Židov po novembri 1918. Takže – kedy presne a prečo?

Existujú na to rôzne vysvetlenia. Podľa historika a novinára Ralfa Georga Reutha rozhodujúcu úlohu v tom zohrala Bavorská republika rád, konkrétne jej porážka na jar 1919 počas rozhovorov vo Versailles a revolučného diania v Rusku. Reuth vo svojej knihe Nenávisť Hitlera voči Židom (Hitlers Judenhass), vydané v roku 2009, píše, že vojaci bez vlasti, pozerajúci sa na mnohopočetných Židov v prvých radoch revolucionárov na čele s Eugenom Leviném, sa veľmi rýchlo stali nepriateľmi tak Židov, ako aj boľševikov.

Príčina alebo následok

Othmar Plöckinger, ktorý je jedným z redaktorov súčasných dejín a zaoberá sa štúdiom Hitlerovho životopisu Mein Kampf, vo svojej nedávnej práci Medzi vojakmi a agitátormi (Unter Soldaten und Agitatoren) dospel k protikladnému záveru: že nenávisť k boľševikom nebola príčinou, ale následkom Hitlerovej nenávisťi voči Židom.

Odborným spôsobom rakúsky expert interpretuje tie nemnohé svedectvá, ktoré sa zachovali o časoch ranej činnosti Hitlera ako agitátora, no v prvom rade letáky a brožúry, ktoré sa evidentne čítavali v jeho okolí. Hitler nebol „svojím spôsobom jedinečným mysliteľom“, skôr ako špongia nasával všetko to, čo sa okolo neho dialo.

Simms voči týmto stanoviskám teraz nasadzuje svoje „ťažké delostrelectvo“ a prichádza s úplne novými tézami. Ibaže jeho dôkazy, usudzujúc podľa International Affairs, sú pomerne nejednoznačné. Obe politické podujatia, ktorých sa Hitler zúčastnil, boli totiž na jednej strane zasvätené témam „Podmienky mieru a jeho nastolenia“ a „Emigrácia“ a principiálne boli nasmerované na stranu Západu. Navyše sa tiež nezachovali jasné svedectvá, že by Hitler bol na týchto podujatiach vôbec rečnil a na aké témy.

List Gemlichovi

Nepochybne prvým svedecky preukázateľným politickým názorom je Hitlerov

list Adolfovi Gemlichovi (zo 16. 9. 1919). Simms ho interpretuje jemu vlastným svojiským spôsobom. Jeho hodnotenie je však pomerne sporné. A to z dôvodu, že sa v ňom neustále spomínajú „tí“ Židia, ako hlavní nepriatelia nemeckého národa, ale prakticky vôbec nie sú spomínaní ani Američania, ani Briti.

Preto sa Thomas Weber vyjadruje opatrne. „To, či sa výsledky Simmsovho bádania a jeho hypotézy potvrdzujú úplne alebo len čiastočne, nemá hlavný význam,“ píše na stránkach Frankfurter Allgemeine Zeitung. „Pretože principiálne menia náš názor na Hitlera.“

Možno sa nám priamo pred očami začína nový „spor historikov“. A to preto, lebo Hitler a osobitne príčiny jeho antisemitizmu majú rozhodujúci význam pre celú dejiny Nemecka 20. storočia. Je teda možné, že po pár rokoch od vydania Hitlerovho životopisu od Iana Kershawa sa u ľudí objavia nové otázky.

Nadšenie z Forda

Samozrejme, že nie každá nová interpretácia vychádza z rozumného základu. „Simms neponecháva kameň na kameni z tvrdenia, že Hitler sa nadchýnal Spojenými štátmi,“ kritizuje autora Othmar Plöckinger. Tvrdenie, že antisemitizmus Hitlera zrodil jeho antiboľševizmus, a nie naopak, „sa v žiadnom prípade nedá nazvať objavom“. Interpretácia Simmsa protirečí všetkým doposiaľ známym historickým prameňom, venovaným antisemitizmu v Nemecku i Rakúsku.

Predseda NSDAP veľmi často vychvaloval amerického priemyselníka Henryho Forda, známeho prívrženca teórie sprisahania a antisemitizmu. Lenže Ford bol zároveň aj typickým predstaviteľom amerického kapitalizmu – rovnakým ako mnohí podnikatelia z Wall Street, bývalí kresťania alebo židia.

A na Simmsovo tvrdenie, že Hitler vo svojich listoch z frontu často písal o Britoch a len veľmi zriedka o Rusoch, existuje jednoduchý dôvod: veď ako vojak bojoval práve proti Britom. A preto vojaci z východného frontu častejšie písali o Rusoch a vojaci z južného frontu zase o Talianoch, hovorí Plöckinger: „Toto nemalo nič spoločné s ideológiou, vychádzalo to len z okolitej skutočnosti.“

Podľa Historikerstreit: Hasste Hitler „den“ Westen mehr als „die“ Juden?

Boli hollywoodski bossovia „kolaboranti“ spolupracujúci s Hitlerom?

Americký historik Ben Urwand tvrdí, že americké filmové štúdiá v tridsiatych rokoch nielen podporovali Hitlerovu propagandu, ale podieľali sa aj na spolupráci so samotným Adolfom Hitlerom. Podľa nemeckého Die Welt to Urwand tvrdí vo svojej knihe Kolaborácia: Hollywoodsky pakt s Hitlerom (The Collaboration: Hollywood's Pact with Hitler).

O bohatej spolupráci Hollywoodu s nacistami v mene ochrany svojich záujmov na nemeckom filmovom trhu sa písalo už viackrát, Urwand však akcentuje ľudský rozmer tejto spolupráce: prebiehala s „A. Hitlerom aj ako s osobnosťou, a aj ako s človekom,“ uvádza Die Welt Urwandovu citáciu pre The New York Times. Konkrétne štúdio 20th Century

Fox žiadalo od Hitlera reakciu na americké filmy, pričom na konci prosby bola fráza „Heil Hitler!“ Führer však túto prosbu ignoroval.

Najväčšou Urwandovou výčitkou bolo, že „hollywoodske štúdiá sa bez akéhokoľvek odporu podriaďovali požiadavkám nacistov v oblasti cenzúry. Prejavovali až mimoriadnu povolenosť a predstavovali materiál, ktorý sa najviac hodil na národnosocialistickú propagandu. Raz mu dokonca vypomohli s financovaním nemeckej výzbroje.“

V záujme nacistov boli zablokované predstavenia najmenej 20 filmových diel. Z mnohých boli vyrobené kópie, na zhodnotenie ktorých Los Angeles dokonca požíval aj nacistických cenzorov.

Podľa inopressa.ru, 28. júna 2013 (Die Welt)

Viete, že...?

...Začiatok vojny na Ďalekom východe býva niekedy komunikovaný, akoby išlo o obrovskú japonskú prevahu, proti ktorej sa nedalo nič robiť.

Materiály uverejňované po vojne však svedčia o opaku. USA, V. Británia a Holandsko mali v Tichomorí 22 divízií (asi 420 tisíc mužov), 1329 bojových lietadiel všetkých druhov, 11 radových bojových lodí, 4 lietadlové lode s 280 lietadlami, 35 krížnikov, 100 torpédoborcov, 86 ponoriek atď. Pomer síl angloamerického zoskupenia a Japonska v Tichomorí bol na začiatku nasledovný: v nasadených pozemných silách 1:1, v letectve 1,2:1 (Japonsko nasadilo do operácií 1100 lietadiel), v ťažkých bojových lodiach 1,1:1, v materských lietadlových lodiach 2,5:1 v prospech Japonska a v ponorkách 1,3:1.

...Prvý útok Američanov proti Červenej armáde sa uskutočnil už 7. novembra 1944.

Okolo štyridsať ťažkých amerických stíhačov Lockheed P-38 Lightning si naň zvolilo naozaj výnimočnú provokáciu – symbolický dátum – Deň Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie.

Následkom tohto útoku proti sovietskej leteckej základni zahynulo okolo 30 vojakov a aj pilot hrdina ZSSR Georgij Kotov. Z techniky padli za obeť Američanom dve lietadlá a asi 15 automobilov.

Američania so svojím hrdinstvom skončili až v momente, ako sa do vzduchu vzniesli sovietski stíhači 866. stíhacieho pluku a niekoľko ich zostrelili. Ostatní zdrhli.

Očitý svedok tohto boja, letec Boris Smirnov, vo svojich pamätiach uvádza, že Američania to spočiatku ospravedľovali stratou kurzu. Keďže však Sovietsi našli v jednom ich zostrelenom stíhači oficiálnu mapu aj s presne určeným vzdušným cieľom, „Boys“ okamžite zmĺkli.

... Za zrod kamikadze sa (pravdepodobne) považuje 15. október 1944.

Za prvého je považovaný veliteľ 26. vzdušnej flotily kpt. Masafumi Arima, ktorý toho dňa osobne viedol útok 100 strmhlavých bombardérov Jokosuka D4Y Suisei proti lietadlovej lodi triedy Essex USS Franklin blízko zálivu Leyte.

Arima oznámil do vysielacky, že sa vrhá na cieľ, ale pri nálete sa jeho lietadlu odtrhli krídla. Pri útoku zahynul, pričom USS Franklin zasiahli len časti jeho stroja. Japonské najvyššie velenie a propaganda neskôr dávali Arimov počín za príklad pre ostatných.

...Adolf Hitler už 16. júla 1940 pri účasti H. Göringa a A. Rosenberga (hlava Východného ministerstva) a ďalších ríšskych pohlavárov vyhlásil, že územie Tretej ríše sa po porážke ZSSR rozšíri o Ukrajinu, Bielorusko a Pobaltsko.

...Po prepade ZSSR Nemeckom ako prvý (hned 22. júna 1941) oslovil sovietsku verejnosť nie Stalin, ale predstaviteľ ruskej pravoslávnej cirkvi metropolita Sergij?

Vo svojom posolstve povedal, že „fašistickí zbojníci prepádli našu vlasť... Opakujú sa časy Batyja (Batuchána), nemeckých rytierov, Karola Švédskeho, Napoleona... Lúti potomkovia nepriateľov pravoslávneho kresťanstva sa chcú ešte raz pokúsiť skloniť náš národ na kolena pred nepravdou...“

S Božou pomocou sa i tentoraz na prach premení nepriateľská sila... Spomeňme si na svätých vodcov ruského národa, napríklad na Alexandra Nevského, Dmitrija Donského, ktorí položili svoje duše za národ a vlasť... Spomeňme si na nespočetné tisíce prostých pravoslávnych bojovníkov... Pravoslávna naša cirkev sa vždy delila o osud národa. Spolu s ním ona skúšky aj znášala a aj sa tešila z jeho úspechov. Nezanechá svoj národ ani teraz. Blahoslaví ho nebeskou blaženosťou pred nadchádzajúcim celonárodným hrdinstvom. Ak niekomu, tak práve nám je treba pripomenúť si Kristov odkaz: „Niet väčšej lásky ako tej, kto položí dušu svoju za priateľov svojich...“

Na kresťanov celého sveta sa obrátil s prosbou o modlitebnú a materiálnu pomoc patriarcha antiochijský Alexander III.

Zomrel legendárny kapitán Kloss

Dňa 27. novembra 2014 vo veku 85 rokov vo Varšave zomrel hlavný hrdina aj u nás populárneho seriálu S nasadením života, poľský herec Stanislaw Mikulski alias kapitán (Hans) Kloss (nar. 1. mája 1929).

Na filmovom plátne debutoval v roku 1951 vo filme Prvý štart (voľný preklad). Podľa izvestia.ru, 27. november 2014

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

• **Andrejová:** Mária Petrušová 70 rokov.
 • **Bardejov 1:** Anna Šustrová 93, Anna Michaličová 87 a Andrej Klimek 65 rokov.
 • **Bardejov 2:** Verona Barvirčáková 88, Anna Kubišová 86, Helena Kundratová 70, Anna Balažová a JUDr. Peter Bohunický 65 rokov.
 • **Bardejov 3:** Anna Pacosová 93 a Mariana Potanovičová 50 rokov.
 • **Bardejov 4:** Anna Babejová 89, Katarína Vantová 83, JUDr. Jozef Jaroščák 75 a Ing. Miroslav Rybár 60 rokov.
 • **Beloveža:** Anna Jurčová 70 rokov.
 • **Bratislava 3:** Elena Trebičavská 70 rokov.
 • **Bratislava 12:** Štefan Kozáček 95 rokov.
 • **Belá – Dulice:** Emília Balková 84 rokov.
 • **Bojnice:** MUDr. Jozefína Darmová 94, Eva Lukačová 81 a Jana Briatková 50 rokov.
 • **Banská Bystrica – Stred:** Filip Patráš 86 a Mgr. Michal Kapusta 40 rokov.
 • **Banská Bystrica – Uhlisko:** Anna Ivašková 90, Vojtech Hanus 88 a Blažena Sejková 84 rokov.

• **Banská Bystrica – Fončorda:** Božena Bullová a Imrich Klibáni 88, Ing. Janka Slaná 55 rokov.
 • **Banská Bystrica – Radvaň:** Sylvia Kupcová 70 a PaedDr. Milan Ponický 55 rokov.
 • **Bracovce:** Mária Hricová 87 a Mária Michalková 86 rokov.
 • **Čierny Balog:** Anna Sitárčiková 92, Antónia Belková 84, Zuzana Belková 70, Štefan Štulrajter 65 a Peter Kováčik 50 rokov.
 • **Čaňa:** MUDr. Ľubomír Horovčák 30 a Patrik Demko 25 rokov.
 • **Dolné Vestenice:** Mária Dvončová 88 a Štefan Chynovanský 83 rokov.
 • **Dobšiná:** Emília Kubiňáková 70 rokov.
 • **Dunajská Streda:** JUDr. Nina Lefflerová 90, Helena Chrenková 82, Mária Nováková 70 a Ladislav Schenk 65 rokov.
 • **Dubová:** Emil Hafič 65 rokov.
 • **Giraltovce:** Ján Mihok 94 a Mária Kisková 85 rokov.
 • **Gerlachov:** Oľga Harčaríková 55 rokov.
 • **Hažlín:** Anna Olahová 70 rokov.

• **Hrabské:** Monika Kolcunová 45 rokov.
 • **Hniezdne:** Mária Osvaldová 65 rokov.
 • **Humenné 1:** Ing. Vladimír Komanický 80 rokov.
 • **Hatalov:** Anna Lešková 83 rokov.
 • **Choňkovce:** Mária Mondoková 87 rokov.
 • **Chtelnica:** Božena Krajčíriková 85 rokov.
 • **Chmeľová:** Ladislav Macuľák 91 rokov.
 • **Krivé:** Zuzana Čičilová 91 rokov.
 • **Klenovec:** Júlia Parobeková 95, Pavel Jakabšic 85, Oľga Košútová 84, Zuzana Drozdíková 81, Mária Dovalová 80 a Ľubice Telkyová 70 rokov.
 • **Kremnica:** Rozália Marková 82 rokov.
 • **Kšinná:** Zuzana Botková 93 rokov.
 • **Liptovská Teplička:** Anna Muchová 95, Ján Števíla 70 a Ján Málík 65 rokov.
 • **Liptovská Osada:** Leopold Mudrončík 95, Mária Bačovská 90, Vilma Mráziková 82 a Peter Jurgoš 81 rokov.
 • **Liptovský Mikuláš:** Jozef Neuman 95, Anna Strculová 89, Anna Končinská 82, Milan Martinka 80 a Ing. Vladimír Olej 30 rokov.
 • **Lučenec 1:** Oľga Pisárová 87, Helena Čečezová 70 a MUDr. Silvia Luptáková 65 rokov.
 • **Lučenec 2:** Ondrej Strapko 90, Helena Chlebníčianová 89 a Edita Novotná 60 rokov.

• **Levice:** Alžbeta Kováčová 89, Judita Široká 84 a RSDr. Ján Hamar 70 rokov.
 • **Ladomirová:** Ján Mňahončák 70 a Ján Rudý 65 rokov.
 • **Miroľa:** Jozef Suvák 65 rokov.
 • **Myjava:** Ján Martiš 80 rokov.
 • **Medzilaborce:** Vasil' Lazor 70 a Miroslav Cepko 70 rokov.
 • **Medzibrod:** Magdaléna Sanitrová 86 rokov.
 • **Muránska Dlhá Lúka:** Silvester Kružel 70 rokov.
 • **Muránska Lehota:** František Fabo 80 rokov.
 • **Michalovce 1:** Anna Halasová 92, JUDr. Valent Holda 89, Irena Buzinkaiová 85 a MUDr. Jozef Voskár 81 rokov.
 • **Michalovce 2:** Alžbeta Rofarová 88, Anna Mihalíková 87 a Andrej Gramata 80 rokov.
 • **Nacina Ves:** Silvia Holubová 45 rokov.
 • **Petrovce n/Laborcom:** Štefan Maskal' 92 a Terézia Krajňaková 85 rokov.
 • **Porúbka:** Ján Iľonič 90 rokov.
 • **Pohorelá:** Kristína Baksová 93, Mária Chromčová a František Tlučák 87, Júlia Haláková 82, Júlia Borloková 80, Ján Čupka 70 a Mária Simanová 45 rokov.
 • **Prašník:** Alžbeta Gavorníková 95 rokov.
 • **Rimavská Sobota 1:** Pavel Moncol' 93, Edita Bakonyová 89 a PaedDr. Pavel Lacko 86 rokov.
 • **Sliach:** Zlatica Egryová 90 rokov.

• **Selce:** Ján Vajs 65 rokov.
 • **Skýcov:** Pavel Černák 87 rokov.
 • **Stará Ľubovňa:** Paula Barlíková 87, Pavol Škrada 84 a Milan Kulanga 75 rokov.
 • **Sučany:** Ján Marček 70 a Jaroslav Makovník 50 rokov.
 • **Sobrance:** Pavol Kačur 93 rokov.
 • **Strážske:** Ján Sivčo 89, Anna Vaľová 85, Imrich Meňovčík 83, Božena Sojková 65, Darina Dobišová 55 a Martin Mochťak 30 rokov.
 • **Svidník:** František Kostka 70, Anna Vaňková 65 a Emília Krupová 45 rokov.
 • **Stropkov:** Jozef Skirka a Ján Babej 65 rokov.
 • **Tlmače:** Štefan Kotora 55 rokov.
 • **Trenčín 2:** Ján Baľko 99 a Júlia Polášková 87 rokov.
 • **Trnava 1:** Anna Kubošková a Severín Mikuláš 95 rokov.
 • **Úbrež:** Ján Šabák 92 rokov.
 • **Zalužice:** Ivan Kušnir 65 rokov.
 • **Zvolenská Slatina:** Mária Pavlíková 80 a Ján Babic 65 rokov.
 • **Zborov:** Mária Šoltýsová 85 a Ján Lukáč 60 rokov.
 • **ObIV Žilina:** Lýdia Ovseníková 70 rokov.
 • **Žiar n/Hronom:** Júlia Kamenská 88 a Valéria Kriváková 84 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Čierny Balog** s 88-ročnou Annou Štulrajterovou.
 ■ **Dobšiná** so 74-ročnou Annou Gvizdovou.
 ■ **Dunajská Streda** s 92-ročným Jurajom Profantom.
 ■ **Kobeliarovo** s 97-ročným Jánom Hlaváčom Faklom.
 ■ **Krajná Bystrá** so 100-ročným Mikulášom Gulom.
 ■ **Liptovská Osada** s 89-ročným MUDr. Milanom Burošom.
 ■ **Lipany** s 90-ročnými Margi-

tu Kopnickou a Štefanom Mišenkom.
 ■ **Medzilaborce** so 64-ročnou Máriou Kataníkovou.
 ■ **Rimavská Sobota 1** s 88-ročnou Máriou Pálešovou.
 ■ **Trnava 1** so 100-ročným PhDr. Pavlom Križom.
 ■ **Trnové** s 80-ročným Jaroslavom Škvarkom.
 ■ **ObIV Žilina** s 87-ročným Emilom Kovačikom.
Česť ich nehynúcej pamiatke!

Svidník prišiel o najstaršieho člena

V nedeľu 23. novembra 2014 zomrel Mikuláš Gula, najstarší člen nášho ObIV SZPB. Nebohý sa 2. septembra 2014 dožil životného jubilea 100 rokov, keď mu bola udelená Pamätná medaila M. R. Štefánika I. stupňa ako uznanie za jeho dlhoročnú prácu na prospech SZPB.

S Mikulášom Gulom sa prišli rozlúčiť okrem rodiny a občanov rodnej obce Krajná Bystrá a členov miestnej ZO SZPB, na čele s predsedníčkou Máriou Gulovou, aj zástupcovia ObIV SZPB Svidník Ján Jurčíšin, Milan Maguľák, Pavel Gal' a Jozef Žižák. So smútočným príhovorom vystúpil priamy účastník boja s fašizmom a dobrý priateľ nebohého Ján Jurčíšin.

Jozef ŽIŽÁK

Spomíname na vzácnu ženu

Ešte 6. septembra 2014 sme sa navždy rozlúčili s našou zasluhujúcou členkou pani Tamarou Šedenkovou, ktorá by sa 28. 12. 2014 bola dožila 92 rokov.

Narodila sa v Bielorusku, kde vyštudovala zdravotnícku školu a ako zdravotná sestra pracovala vo vojenskej nemocnici. Po vypuknutí 2. svetovej vojny sa zapojila do protifašistického odboja, počas ktorého sa zoznámila so svojim budúcim man-

želom, slovenským lekárom. Spolu s ním prišla v roku 1943 na Slovensko.

Obidvaja sa zúčastnili SNP, pracovali v poľnej nemocnici na Starých Horách, neskôr v B. Bystrici.

Po 2. svetovej vojne sa usadili v Lučenci, kde si založili rodinu. Spolu s manželom vychovali dve úspešné, vysokoškolsky vzdelané dcéry.

Tamaru sme poznali ako skromnú, pracovitú a obetavú ženu. Bola dlhoročnou členkou a obetavou funkcionárkou SZPB. Za účasť v protifašistickom odboji dostala viacero významných vyznamenaní. Zaslúži si našu úctu a spomienku.

Česť jej pamiatke!

ZO SZPB Lučenec č. 1

Dňa 5. decembra 2014 sme sa rozlúčili s predsedom ZO SZPB Bojnice MUDr. Vladimírom Novotným.

Celý svoj život propagoval odkaz SNP a sám aj tak žil. Právom ho ÚR SZPB v máji 2014 odmenila k jeho 70. narodeninám medailou Za vernosť. Bol veľmi dojatý a šťastný, keď ju prijímal.

Zomrel 2. decembra 2014 deň po našej výročnej schôdzi a deň pred plánovanou operáciou srdca. Dlho sa, žiaľ, z posledného vyznamenanania netešil.

Česť jeho pamiatke!

ZO SZPB Bojnice

Rozlúčka s Jánom Krahulcom

ZO SZPB v Hrachove sa 23. decembra 2014 poslednýkrát rozlúčila so svojim dlhoročným aktívnym členom výboru Jánom Krahulcom. Opustil nás vo veku 67 rokov.

Za výbor základnej organizácie sa s J. Krahulcom rozlúčila predsedníčka Marianna Velechová, na harmonike mu na rozlúčku zahrál Rudolf Václavík zo ZO SZPB v Lučenci.

Budeme na Teba Janko s úctou spomínať, odpočívaj v pokoji.

Členovia a výbor ZO SZPB v Hrachove

Ako nás opice naučili opíjať sa

Jeden drink po ťažkom dni alebo poriadny žúr s niekoľkými fľašami – oboje, presnejšie alkohol v oboch prípadoch, naše telo zvláda neuveriteľných 10 miliónov rokov. Sme skrátka silnejší ako všetky liehoviny, pivo aj víno.

S touto teóriou prišli vedci zo Santa Fe College na Floride. A podarilo sa im ju aj na 99 % dokázať. Aby sme boli konkrétni, nie to, že sme silnejší ako alkohol, ale to, že ho zvládame už vyše 10 miliónov rokov. A za to, že túžime po poháriku, vlastne môžu maškrtní primáti.

Magický enzým

Túžba po alkohole, ktorý nás „opije“, a teda navodí stav omámenia, je staršia ako ľudstvo, datuje sa k jeho predchodcom. Vedcom sa podarilo zistiť, prečo máme na ten alkohol občas či častejšie takú neodolateľnú chuť. Je to skrátka genetika. Odborníci zistili, že ľudské telo dokáže alkohol poľahky spracovať. Telo rozkladá etanol (alkohol) tak perfektne, že sa ním tak jednoducho neotrávime a ani po jeho požití neochorieme. Ďakovať za to môžeme enzýmu, ktorý má označenie ADH4 – alkoholdehydrogenáza 4. Ten sa nachádza v pažeráku, žalúdku aj črevách. A ako sa tam dostal?

Nielen Eva zjedla zakázané ovocie

Približne pred 10 miliónmi rokov sa spoloční predkovia ľudstva zvaní primáti začali zdržiavať viac na zemi. A jedli ovocie. Ako každý vie, práve z ovocia sa fermentáciou, čiže premenou cukru na alkohol za pomoci kvasiniek, stáva „ohnivá voda“. Odolnejšie druhy primátov alkohol stráviť dokázali, slabšie nie. To je aj dôvodom, pre-

čo napríklad orangutany, ktoré sa zdržiavajú väčšinou na stromoch, alkohol skrátka zabíja.

Po stopách fosílií

Tím z univerzity sa rozhodol urobiť niekoľko testov, ktorými by svoju hypotézu overil. Vzkriesil v laboratóriu enzýmy primátov. Tie získali z fosílií, ktoré mali k dispozícii. Ako to urobili? Napodobnili genetický kód enzýmov, následne ich vypestovali

v laboratóriu a skúmali, ako fungujú. Pomocou analýzy a mapovania niekoľkých desiatok druhov moderných primátov, vrátane opíc, lemurov aj ľudí, pripravili rodokmeň, ktorý by vývoj a vývin ADH4 popisoval. A vraj to majú na 99 % dokázané.

Treba byť pri zemi

Zrejme teda nebude náhoda, že v stave opitosti chodia niektorí ľudia často po štyroch a po prežúrovanej noci mávame stav, ktorý sa volá „opica“. Výskum dokazuje – ADH4 majú najmä tie primáty, ktoré sa zdržiavali na zemi. Teda ak berieme do úvahy, že gorily, šimpanzy a ľudia vedú spracovať alkohol – majú spoločného predka. A ten sa živil pred 10 miliónmi rokov aj fermentovaným ovocím.

Odporcovia

Ako každá teória, aj táto má odporcov. Jeremy FeSilva z Bostonskej univerzity tvrdí, že na unáhlené závery je príliš skoro. Údajne pre nedostatok fosílného materiálu sa len tak jednoducho nedá spojiť metabolizovanie alkoholu so životom na zemi. Teóriu úplne nevyvrátil, len podotkol, že ľudstvo by malo hľadať viac fosílií z obdobia, keď mali ľudia, gorily a šimpanzy spoločného predka.

Dodatočné zistenia

Teória „ohnivej vody“ ponúkla vedcom aj ďalšie diely do skladky evolúcie ľudstva. Biológovia dlho špekulujú nad tým, prečo niektoré druhy primátov uprednostnili život na zemi viac ako na stromoch. A rovnako vďaka pátraniu po enzýme našli aj dôležité evolučné uzly, počas ktorých sa vyvinuli nové druhy primátov. Teória navyše vyvracia, že sa človek priamo vyvinul z ázijských opíc, pretože ich ADH4 je oveľa menej efektívne ako ľudské.

A. MIKUNDOVÁ, news.sciencemag.org

HISTORICKÝ KALENDÁR

- 11. január 1940 – Veliteľstvo slovenskej Domobrany predložilo návrh na arizáciu židovského majetku.
- 11. január 1945 – Nemeckí vojaci zastrelili vo Zvolene 128 ľudí.
- 12. január 1945 – Prezident J. Tiso vyhlásil všeobecnú mobilizáciu Domobrany.
- 13. január 1942 – Spojenecké mocnosti vydávajú Spoločné spojenecké vyhlásenie o potrestaní za vojnové zločiny, známe ako Svätjakubská deklarácia. Po prvýkrát v dejinách sa porušenie noriem medzinárodného vojnového práva začalo považovať za trestný čin.
- 13. január 1943 – Adolf Hitler nariaďuje v 3. ríši totálnu mobilizáciu.
- 14. až 26. január 1943 – Franklin Delano Roosevelt a Winston Churchill sa zišli na Casablanskej konferencii. Dohodli sa na otvorení 2. frontu v roku 1944 a o tom, že budú trvať na bezpodmienečnej kapitulácii Nemecka, Talianska a Japonska.
- 14. január 1943 – Nemeckí dôstojníci z velenia 6. armády poslali k Hitlerovi štábného dôstojníka kpt. Winricha Behra, aby získal súhlas na ústup. Avšak Hitler stále len „NIE“, odmieta kapituláciu. V záverečnej časti stalingradských bojov tam podľa nemeckých prameňov (3-dielny dokument Stalingrad) denne zahynulo 1000 nemeckých a 2500 sovietskych vojakov.
- 14. január 1945 – Červená armáda oslobodila Lučenec.
- 15. január 1917 – Z iniciatívy M. R. Štefánika sa zo zajatých českých a slovenských vojakov v Taliansku sformoval Čs. dobrovoľnícky zbor.
- 15. január 1940 – Vo francúzskom Agde je sformovaná 1. čs. pešia divízia.
- 15. január 1945 – Pri poľskom meste Jaslo sa začína Západokarpatská operácia 4. ukrajinského frontu generála I. J. Petrova. Pri Jasle sa významenali aj čs. delostrelci – 5 delostreleckých plukov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a udatne bojoval aj československý tankový prápor. Front sa dal do pohybu od Jasla po Košice (Bývalý Deň čs. raketového vojska a delostrelectva).
- 15. január 1945 – Jednotky 4. ukrajinského frontu začali ofenzívu a v jej priebehu oslobodili Prešov, Košice, Bardejov, Spišskú Novú Ves a Poprad. Počas týchto bojov boli jednotky 1. čs. armádneho zboru preradené k 18. armáde, kde zostali do konca vojny.
- 15. až 16. január 1947 – V Lefortovskej väznici v Moskve sa konal súd nad kozáckymi generálmi Wehrmachtu.
- 18. január 1944 – Jednotky 1. čs. armádneho zboru v ZSSR vstupujú do Liptovskej kotliny, skupina hľbkového prieskumu Javor por. Karola Kopálka je vysadená pri Závažnej Porube.
- 18. január 1944 – V Leningrade bola po prvý raz po 872 dňoch pretrhnutá blokáda, mesto bolo úplne oslobodené 27. januára 1944. Podľa V. Putina iba za štyri mesiace konca roku 1941 a začiatku 1940 v Leningrade zahynulo 360 tisíc ľudí. Približne rovnaké straty mali V. Británia i ČSR za celú 2. sv. vojnu.
- 18. január 2005 – Na Slovensku je zaregistrovaná politická strana Slovenská pospolitosť. Dňa 1. marca 2006 ju Ústavný súd SR rozpustil (na Slovensku historicky prvý prípad) s odôvodnením, že jej politická činnosť je v rozpore s ústavou.
- 19. január 1936 – Taliansko použilo proti etiópskym vojakom chemické látky.
- 19. január 1945 – Červená armáda oslobodzuje Prešov, Košice, Bardejov a Svidník.
- 19. január 1946 – Začiatok práce Medzinárodného vojnového tribunálu odsudzujúceho nemeckých vojnových zločincov.
- 19. január 1994 – V Chicagu zomrel bývalý veliteľ 312. čs. stíhacej perute v Británii generál Ján Ambruš.
- 19. až 20. február 1969 – V Bratislave sa konal ustanovujúci zjazd Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.
- 20. január 1942 – Na konferencii vo Wannsee (Berlín) je prijaté „konečné riešenie židovskej otázky“.

Servilita alebo neznalosť?

Mesačník MO SR Obrana má podobnú rubriku ako Bojovník, nazýva ju Vojenský historický kalendár. V čísle 12/2014 uverejnil pri dátume 2. december 1969 túto informáciu:

„Americká vojenská vyšetrovacia komisia začala vo Washingtone uzavreté súdne rokovanie o údajnej masacre juhovietnamských civilných obyvateľov v My Lai v máji 1968.“

Všimnúť si treba použitie pojmu „údajná masakra“, ktorý sa na Slovensku asi použil po prvýkrát v histórii.

Čo je toho dôvodom? Neznalosť a či dokonca servilita autora rubriky? Lenže voči komu, ak dnes sa „údajnú masakru“ zo 16. marca 1968 poznáme nielen mená súdených, ale aj odsúdeného. Nehovoriac o tom, že „údajná masakra“ sa dnes označuje ako „vojnový zločin, masová vražda“. Bez spochybňujúceho prívlastku „údajná“. -vmi-

pomôcky: SÁSA, EA, INSEL, RAID, ITE	zdvorilo žiadaj	1. časť tajničky	autor výroku: HONORÉ de BALZAC	všetko v poriadku	solemi-začná slabika	operadlo	2. časť tajničky	zovretím upevní	deň, po anglicky	rieka v Rusku	žalár	stala sa ťažkou
EČV Piešťan			somár					patricie Udovi				
solmi-začná slabika			kyprí motykou hmyz podobný včelám					3. časť tajničky sídlo v Peru				
osobné zámeno			lipové porasty Armáda slov. republiky							predložka polovačka		
obec pri Zvolene				naďalej príbuzné					polihuj lomoz			
	narovná niečo ohnuté ostrov, po nemecky							domáce zvieratá hrdlačil				
rímska dvojka			hovorím nájazd, po anglicky					roztkikal trnitý ker				
bývalá skratka Nemecka				značka tantalu pohla			činnosť na zábavu Park kultúry a oddychu			asýrsky boh mesta Eridu azda		
stiahnutia					šupina z obilia značka argónu						EČV Krupiny značka hliníka	
mužské meno					4. časť tajničky							
debna				nárožie				vylieval				

Správne vylúštenie tajničky z č. 24 znie: **Komu nestačí málo, tomu nestačí nič.** Knihu posielame **Marte Malejkovej do Liptovskej Porúbky.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.